

DOMOVINA

Upravništvo „Domovine“ v Ljubljani, Knafljova ulica 5
Uredništvo „Domovine“, Knafljova ulica 5/II., telefon 3122 do 3128

Izhaja vsak četrtek

Naročnina za tuzemstvo: četrtletno 9 Din, polletno 18 Din, celoletno 36 Din; za tuzemstvo razen Amerike: četrtletno 12 Din, polletno 24 Din, celoletno 48 Din; Amerika letno 1 dolar. — Račun poštnice hranilnice, poštnice v Ljubljani, št. 10.711.

Pred koncem zastrupljevalke šmarnice

Novi vinski zakon zapoveduje popolno iztrebljenje šmarnice in drugih samorodnic, tako da bodo samorodnice z 1932. letom popolnoma izginile iz naših vinogradov. Povsem naravno je razburjenje gojiteljev šmarnice, vendar pa je neupravičeno. Prav zato si oglejmo, kaj nam je šmarnica obetala in kaj nam je dala.

Zgodba o šmarnici je prav podobna zgodbi o Antikristu: «V tistih časih bo hudo po vsem svetu. Bolezni bodo uničevale ljudi, živali in vso rast zemlje in ne bo ne kruha, ne denarja. V tisti silni stiski, ko si bo vsak želel smrti in bodo klele sestradane matere komaj spočete otroke, pa bo prišel Antikrist. Prijazen gospod z vednim nasmeškom v lokavih očeh bo hodil po vseh cestah, kolovozih in pešpotih ter sejal denar — samo suho zlato. Ljudje bodo grabili svetle novce in jih hlastno mašili v žepe, za srajce; polnili se bodo klobuki in rute. Takrat zapišejo vsi svoje duše rešitelju Antikristu. Veseli se bodo vračali reveži kot bogatini v svoje bajte in zaspali polni načrtov za srečno življenje. A gorje jim, ko se bodo prebudili in bodo našli namesto zlata samo listje. Zaman bo vsa kletev in ves jok za večno pogubljene duše.»

Hudi časi so prišli ob koncu minulega stoletja na naše vinorodne kraje. Trtna uš je uničevala vedno hujše domače žlahtne trte, dokler niso bili iztrebljeni vsi nasadi bele žlahtnine, katere mošt je bil sama medica, njena starina pa žlahtno olje. Z zadnjimi močmi so zasajali opustošene gorice z ameriškiimi cepljenkami, kojih podlage se ni lotila uš. Prišla pa je druga nadloga — peronospora. Koliko truda in denarja je stalo vinogradnike škropljenje. Pridružila se je nova bolezen plesnivost ali oidij. Proti njej je bilo treba večkratnega dragega in zamudnega žveplanja. Vinske letine so bile slabe in je šlo vsa leta iz moče v sušo, pezebo in točo. Kadar je bila izjemna dobra letina, pa ni bilo kupca za obilno blago. Tedaj pa se je pokazal v naših krajih vinogradniški Antikrist — šmarnica. Podjeten tujski odvetnik je zasadil svoj vinograd z novo sorto — pravo čudo vinskih goric, ki se je ne prime ne uš, ne peronospora in ne oidij. Sladki grozdi visijo ko težki mački na trsih, ki se kar šibijo pod bogatim blagoslovom. Obubožani vinogradniki so se končno oddahnili, ko so spet zelenele gorice in je na jesen bilo vina ko vode. Res da je bilo vino slabšega okusa; ker je bil pa pridelek nadvse obilen, je šmarnica prav lahko konkurirala pred vojno z žlahtnimi vini. Tudi med vojno se je šmarnica lahko prodala, saj je z njo napajala Avstrija naveličano vojsko, da je podivjana od šmarnice vršila junaštva.

Ze pred vojno so opazili zdravniki, da je učinek šmarnice povsem različen od učinka žlahtnega vina in da prekaša celo žganje. Ker je bil odstotek alkohola v šmarnici povsem običajen, so sklepali, da mora biti pač ta alkohol druge vrste, različen od običajnega vinskega. In res so dognali, da spada ta alkohol med najhujše strupe — saj je to metilov alkohol, ki ima že v malih množinah med vinom to lastnost, da človek, ki ga je užil, popolnoma podivja. In res so se začeli sporedno s širjenjem šmarnice strahotno širiti

pretepi, uboji in umori po vseh vinorodnih krajih. Šmarnica je polnila ne le kleti, temveč tudi sodne dvorane, jetnišnice in v veliki meri tudi bolnišnice. Stalno uživanje šmarnice je namreč silno kvarno za naše zdravje in povzroča težka obolenja srca, ledvic in živčevja in je pri oboževalcih šmarnice nenadna smrt zaradi kapi prav običajen pojav. Posebno na vidni živec vpliva strup šmarnice skrajno kvarno, vse do trajne oslepelosti nesrečne žrtve.

Vse te bridke skušnje so odvrnile vedno več pivcev od šmarnice in so čisto kljub nizkim cenam ostale zaloge šmarnice v zidanicah nepro-

dane in so bili vinogradniki veseli, če je dal kdo vsaj dinar za liter. Tako se je izkazalo, da je šmarnica lažniv prorok — pravi Antikrist naših vinogradnikov, ki jih ni potisnil le globlje v siromaštvo, temveč je zastupil tudi njihovo telo in dušo ter ograža otroke in vnuke.

Oblastva ne čuvajo le nad premoženjem državljanov, temveč imajo vso brigo tudi nad ljudskim zdravjem in duševnostjo. Kakor ne dovoljujejo razpečavanja strupov in mamil (morfija, kokaina i. dr.), so bila tudi dolžna s krepko roko iztrgati šmarnico iz naših goric, da obvarje narod pred pogubonosnimi posledicami. Taka operacija je sicer prav boleča za prizadete, vendar je potrebna, da bolnik ozdravi.

Kmetijske zakone mora poznati vsak kmet

V zadnji dobi smo dobili v Jugoslaviji tri zelo važne zakone, in sicer zakon o pospeševanju kmetijstva («Uradni list» z dne 19. oktobra 1929.), zakon o pospeševanju živinoreje («Službene Novine» z dne 31. decembra 1929.) in zakon o zatiranju bolezni in škodljivih kulturnih rastlin («Uradni list» z dne 23. januarja 1930.).

Izšlo je še nekaj pomožnih zakonov, tiščih se kmetijstva.

Vsi ti zakoni so uveljavljeni z namenom, da se dvigne obče stanje našega jugoslovenskega kmetijstva na višjo stopnjo. Žal, da so ti zakoni širši javnosti premalo znani, zaradi česar se taki zakoni smatrajo od strani ljudstva kot nekako sitnarjenje.

Nujno potrebno je, da se vsi ti zakoni zberejo v knjižico, katero naj bi vsi interesentje naročili. V prvi vrsti bi morali vsi župani (ne samo

tajniki) in občinski odborniki vsebino teh zakonov natančno poznati. Le tako bo potem delo strokovnih kmetijskih organov na deželi znatno olajšano in ne bo oporekanja.

Dobro bi bilo, da se tudi drugi vplivni ljudje na deželi (duhovščina, učiteljstvo) zanima za besedilo teh zakonov in te zakone na sestankih ali na javnih predavanjih raztolmači ljudstvu.

Preprosto ljudstvo ne more tako jasno misliti in mu je treba vsako nejasno točko raztolmačiti. Šele po takem poljudnem pojasnilu uvidi vsakdo, da se mu hoče s temi zakoni le dobro.

Vsi Jugoslovenci smo poklicani, da take zakone, ki nam posebno koristijo, spoštujemo in tudi rade volje izvršujemo, da se izognemo posledicam neupoštevanja zakona. Nepoznanje zakona ne štiti nikogar pred kaznijo.

Fran Malásek.

Tibetanski mlini

Tibet je visoka planota v srednji Aziji, ki je bila do zadnjih desetletij popolnoma nepoznana. Mnog vsiljiv raziskovalec je plačal s svojim življenjem poskus, podreti v to neznano deželo. Danes vemo, da biva tam mnogoštevilno mongolsko pleme, ki ima mimo drugih posebnosti čuden način molitve. Molitev napišejo na kos platna, papirja ali lesa, ki ga pritrdijo na veterinico in pustijo, da se molitev vrtili noč in dan. Uverjeni so, da ima to vrtenje napisane molitve isto veljavo pri bogu, kakor da bi sami nepretrgoma molili. Pri vsaki hiši je videti cele vrste takih molilnih mlinov.

Na te tibetanske mline sem se spomnil, ko sem čital v zadnjem «Kmetiskem listu» odgovor na moj članek v predzadnji «Domovini» z naslovom «Nestvarno pisanje o kmetijskih zadevah.» Huduje se name, češ, da sem se skrtil za hrbet urednika, ker nisem podpisal članka, pozablja pa, da nobeden članek «Kmetiskega lista», katere sem omenil, ni bil podpisan in da mi je kratica V. S. pod nedvomno nestvarnim člankom «O podjetnosti in vnovčevanju kmetijskih proizvodov» popolnoma neznana kot šifra g. G. Povsem stvarno sem dokazal tedaj še neznanemu piscu pri pivu, pivovarskem ječmenu, hmelju, sladkorni pesi itd., da je vsa taka podjetnost za našo kmetjske razmere neprimerna in da kaže pisec, ki je zidal

na te neprimerne podstavke svoje vnovčevalne nasvete, le da nima pojma, kaj je dosegljiva resničnost in kaj je meglena zabloda. Poudarja, da ni kmetijski strokovnjak, pri tem pa pozablja, da tudi stavbenik ni strokovnjak za izdelavo opeke in drugega gradbenega materiala, poznati pa mora ta material, sicer mu preti nevarnost, da se cela veličastno zamišljena stavba podre. Približem, da se je gospod pisec povsem izognil mojim stvarnim dokazom in ni niti skušal zagovarjati svojih izvajanj, temveč je začel prav na dolgo pridigati o organizaciji trgovine, o čemer se sploh ni govorilo v moji kritiki. Nazadnje se spozabi g. pisec tako daleč, da se sumiči, da se bojim za gorke stolec, na katerem sedim, in da se zato nisem podpisal. Če ga gorke stolec tako vznemirja, bi mu ga prav rad prepustil, če bi ga le imel.

Gosp. piscu samo svetujem, naj si pridobi čimprej vsaj toliko praktičnega znanja o kmetijskih zadevah, kakor ga kaže v trgovinskih, pri debati pa naj se drži predmeta in naj navaja stvarne protidokaze namesto podtikavanj. Kadar bo g. pisec stvaren, ga zagotavljam, da me bo našel pripravljenega za prijateljski razgovor in prid našemu kmetijstvu.

Jugoslovensko kazensko pravo

Preteklo sredo je bil pred okrožnim sodiščem v Vel. Bečkereku obsojen na dosmrtno robijo seljak Miloš Rajin, ki je svoječasnno umoril advokata dr. Armina Juliusa iz maščevanja, ker je pod njegovim zastopstvom izgubil neko pravdo. Iz Maribora pa javljajo, da je pretekli petek tamošnje sodišče obsodilo na 15 let robije 20-letnega čevljarkega vajenca Rudolfa Kovača iz Studencev, in sicer zaradi razbojniškega umora, ki ga je izvršil v noči od 8. na 9. decembra minulega leta nad posestnikom Rudolfom Kanclerjem.

Že iz teh dveh primerov, ki sta se obravnavala in sodila že po jugoslovenskem kazenskem zakoniku, se nam pojavi vprašanje: kako to, da je druga obsodba toliko milejša od prve, akoravno je drugo zločinstvo najmanj tako strašno in grdo, oziroma še hujše od prvega. S tem smo prišli v našem razmotrivanju novih predpisov jugoslovenskega kazenskega zakonika do vprašanja

odgovornosti maloletnikov.

Ako namreč pravi kazenski zakonik n. pr.: «s smrtno ali dosmrtno robijo se kaznuje, kdor drugega usmrti po zrelem preudarku» itd., se mora v tem in v vseh drugih primerih razumeti besedica «kdor» kot označba osebe, ki je že polnoletna, t. j., ki je že stara 21 let. Vsi mlajši zločinci, ki jih imenuje novi zakonik «maloletnike», se kaznujejo znatno mileje. Zato so naložili tudi gori omenjenemu Rudolfu Kovaču, ki še ni polnoleten, samo 15 let robije, dočim je bil starejši Rajin obsojen na dosmrtno robijo.

Po starih zakonih se je kaznovalo bolj glede na kaznivo dejanje kakor pa na osebo storilca. To se pravi, za gotove zločine se je uporabljala v splošnem enaka kazen, naj je bil storilec polnoleten ali ne. Po novih zakonih in tako tudi po jugoslovenskem pa je kaznovati storilca, ne pa kaznivo dejanje. To pomeni, da se je ozirati pri odmeri kazni na to, v koliko je mladoletni storilec odgovoren za svoje dejanje, ali ni morda njegova zločinstvenost le posledica zanemarjene vzgoje, česar seveda ne more biti kriv prizadeti sam. Upoštevajoč to moderno načelo naš novi zakonik pri velikem delu mladostnih storilcev za kazniva dejanja sploh ne uporablja kazni,

temveč samo vzgojna sredstva, ki naj vedejo maloletnika v bodočem njegovem življenju na pravo pot.

Maloletnike pa deli kazenski zakonik na tri vrste: 1.) «otroci» so osebe, ki niso dovršile 14 let, 2.) «mlajši maloletniki» so osebe, ki imajo 14 let, a niso dovršile 17 let, 3.) «starejši maloletniki» so osebe, ki imajo 17 let, a niso dovršile 21. leta. Z ozirom na to razdelitev je tudi kaznovanje maloletnikov mnogo blažje, kakor če stori isto kaznivo dejanje polnoletna oseba.

Otroci.

Po starem kazenskem zakoniku je segala otroška doba le do 10. leta starosti. Po novem pa se otrok, ki stori dejanje, za katero predpisuje kazenski zakon kazen, sploh ne sme preganjati, ne kaznovati. Takega otroka je izročiti roditeljem ali varuhom (skrbnikom) ali šolskemu oblastvu, da ga kaznujejo, da skrbe zanj in da ga nadzirajo. Če je tak otrok zanemarjen ali moralno pokvarjen, ga je izročiti zavodu za vzgajanje ali primerni rodbini, kjer ostane, dokler se ne poboljša, toda najdlje do dovršenega 17. leta. To prisilno vzgajanje odredi varstveno sodišče. Po novem torej osebe pod 14. leti v nobenem primeru niso kazenskopravno odgovorne, četudi bi bile po svoji duševni in telesni razvitosti morda sposobne, da stvar pravilno pojmujejo in temu primerno ravnajo. Ako pa bi bil otrok, ki je izvršil kaznivo dejanje, tudi nevracunljiv, n. pr. bebast, potem odpade tudi postopanje varstvenega sodišča glede prisilnega vzgajanja in se uporabijo predpisi o skrbi za duševno bolne osebe. Dokler se ne sezidajo posebni zavodi, bodo pošiljali otroke - dečke iz Slovenije v zavod za prisilno vzgajanje v Pahinskem, otroke - deklice pa z ozemlja vse države v zavod za prisilno vzgajanje in poboljševanje maloletnic v Slavonski Požegi.

Mlajši maloletniki.

Mlajši maloletniki (14 do 17 let) bi odgovarjali po starem avstrijskem kazenskem zakoniku osebam v starosti 10 do 14 let. Po starem je bil tak maloletnik, ki je storil hudodelstvo, kaznovan le za prestop. Po novem pa je to drugače urejeno.

Mlajši maloletnik se ne sme kaznovati, če ni mogel pojmovati narave in pomena svojega dejanja ali ravnati po tem pojmovanju. Takega mlajšega maloletnika je izročiti roditeljem ali varuhom (skrbnikom) ali osebam, ki skrbe zanj, da ga kaznujejo, da ga nadzirajo in se brigajo zanj. Če pa je maloletnik zanemarjen ali moralno pokvarjen, se izroči zavodu za vzgajanje ali primerni rodbini, kjer ostane, dokler se ne poboljša, toda najmanj leto dni in najdlje do dovršenega 21. leta.

Če je mlajši maloletnik toliko zrel, da je mogel pojmovati naravo in pomen svojega dejanja ter po tem pojmovanju ravnati, se mu izreče ukor ali odpust na preskušnjo ali oddaja v zavod za vzgajanje ali v zavod za poboljševanje mlajših maloletnikov.

Takim osebam se 1.) izreče ukor, če je kaznivo dejanje bolj neznatne narave in če je nastalo iz očitne nepremišljenosti ali lahkomiselnosti. 2.) Na preskušnjo se odpusti mlajši maloletnik za dobo do enega leta, če je nastalo kaznivo dejanje iz zgoraj navedenih razlogov, a je težje narave. Vse te odredbe se uporabijo če ni potrebno ne vzgajanje ne poboljševanje. 3.) Oddaja v zavod za vzgajanje se izreče zoper mlajšega maloletnika, če je zanemarjen ali moralno pokvarjen. V zavodu mora ostati, dokler se ne poboljša, toda najmanj leto dni in najdlje do dovršenega 21. leta. 4.) Oddaja v zavod za poboljševanje se izreče zoper mlajšega maloletnika, če je toliko pokvarjen, da se ne more sprejeti v zavod za vzgajanje. V tem zavodu ostane, dokler se ne poboljša, toda najmanj tri leta in najdlje deset let.

Mlajši maloletniki iz Slovenije se oddajajo v vzgajanje za enkrat v zavod za prisilno vzgajanje in poboljševanje v Glini, mlajše maloletnice pa v podoben zavod v Slavonski Požegi. Oni mlajši maloletniki pa, ki so obsojeni na poboljševanje, se oddajajo do nadaljnjega v posebne oddelke sodnih zaporov pri okrožnih sodiščih, ki se nazivajo «zavodi za poboljševanje mlajših maloletnikov», mlajše maloletnice pa se oddajajo v zavod za poboljševanje mlajših maloletnic v Št. Petru pri Poljčah, kakor se imenuje posebni oddelek v ženskem kazenskem zavodu v Begunjah na Gorenjskem.

GUSTAV STRNIŠA:

Francozi in rokavnjači

(Dalje.)

In res se je baš tedaj pojavila v Gregcovi glavi nova misel. Prijel je z obema rokama za mošnjo in krepko sunil kvišku. Roke so odjenjale. Mrlič, ki se je z rokami vred nekoliko dvignil, je padel nazaj. Samo bele mrtve oči so strmele v Gregca, ki je odprl mošnjo in se nasmehnil tekinom v njej.

Kokošar se je spomnil, kako naklonjen mu je bil rajniki. Spomnil se je tudi, kaj sta se domenila, in malo tesno mu je postalo pri srcu.

Zagledal je bele mrtve oči in obrnil se je proč. Skušnjava je prišla, ki je bila močnejša kakor njegova dobra vest.

Pokril je starca čez glavo in se vračal iz jame. Vso pot je pa govoril:

«Lepa je Uršika, a denarja ji ne dam! Tako rad je pa spet nimam. Vem, da sama misli, da je njen oče vse zapravil. Saj ni nikoli slišala o njem drugega kakor to, da je najbrže še med cigane. Meni bo pa ta denar prinesel srečo!»

Kokošar je vtaknil denar v žep in že je videl pred seboj veliko kokošjo družino, ki jo bo kupil in prodal ter se rešil vseh težav in skrbi.

«Pa če tudi pustim kupčijo, je zame dovolj, pa amen!» je zaključil svoje premišljevanje.

Obračun.

Mešetar Lukač se je neki ponedeljek zadovoljno vsidral za široko mizo Jelenove gostilne na koncu Kranja. Naročil si je polič vina in kroznik pečenke.

Tisti popoldan je imela Jelenova gostilna različne goste, ki so pa proti večeru odšli. Bili so večinoma okoliški kmetje, ki so bili v Kranju na sejmu.

Nekaj fantov, čedno oblečenih, je pa ostalo. Pri sosednji mizi je sedelo par rokodelcev, ki so zabavljali in se jezili, da je bila danes slaba kupčija.

Ko je mešetar sedel in jedel, se pač ni oziral po fantih, ki so sedeli pri sosednji mizi. Fantje so se pa takoj spogledali, ko je mešetar vstopil.

Dva, starejša, sta odšla kmalu iz gostilne. Mlajši se je še enkrat ozrl v mešetarja in mahoma izpregovoril:

«Lukačev stric, kako se pa kaj imate?»

Mešetar je pogledal fanta, se nasmehnil in vprašal:

«Glej ga, tanta! Od kod me pa ti poznaš? Prav nič ne vem, čigav si?»

«Primožev iz Trstenika sem, saj se vendar poznate z mojim očetom, ali ne?» je odvrnil fant.

«Vidiš ga! Pa nisem vedel, da ima Primož že takega sina. Sedi no malo semkaj! Se bova kaj pomenila.»

«Ne morem. Baš zdajle je nekdo prišel pogledat našega konja. Dogovorili smo se, da se dobimo na sejmu. Pa se je nekje zakesnil. Ker ni bilo mnogo kupcev, sem konja kar odvedel. Zdaj je pa ta emerga zakesnela prilezel za menoj. Konja mu moram pokazati!»

Ko je mešetar čul besedo o konjih, se mu je oko zaiskrilo:

«I, vraga! Pa nisem videl na sejmu nobenega prida konja! Si pač prišel že pred menoj tjekaj in si jo kmalu pobrisal. Jaz sem danes zakesnel.

Včeraj smo ga preveč pili in zato sem zjutraj nerad dvignil kosti svojega rojstva.»

«Saj tako je menda bilo,» je dejal mladenič, ki ni bil nihče drugi kakor divji rokavnjač Mahne, ki je že marsikom posvetil s konico svojega ostrega noža.

Zdaj je prišel Mahne delat račun za svojega glavarja. Bil je zelo spremenjen. Trdili so, da je res zelo sličil Primoževemu fantu. Kot rokavnjač je pa imel običajno umetno gosto brado. Zdaj je bil čedno oblečen in obrit. Samo majhne brčice so mu poganjale pod nosom.

«Ali me hočeš za mešetarja?» je vprašal Lukač.

«Prav rad, še sam sem mislil na to, ko sem vas zagledal. Pa pojdimo počasi v hlev, da se domenimo!» je rekel mladenič in skupaj sta odšla skozi vrata.

Preden sta prišla do hleva, je dejal rokavnjač: «Dejva, domenica se nekoliko! Vi lahko malo lažete zame, vam bom dobro plačal!»

«To pa rad! Za tako stvar sem pa zmerom vnet, če gre za konja, ki je last pravega človeka!»

«Stopiva tjekaj pod kostanje za par minut. Bo že malo počakal moj kupec. Tudi jaz sem ga čakal zastoj!»

«Pa stopiva!» se je zadovoljil Lukač.

Odšla sta v gosto senco. Komaj je mešetar napravil dva koraka, že je zastokal. Naslednji hip je imel v ustih kunjjo. Krepke roke rokavnjača Mahneti in njegovih tovarišev so ga pošteno zgrabile. Zvezali so mu roke na hrbtu. Nekdo mu je potegnil hlače preko kolen. Že je po zadnjici zapela bikovka svojo trdo pesem.

«Tako! To imaš za plačilo, ker si sleparil rokavnjače pri kupčiji, potem pa pobegnil. Niti

Starejši maloletniki.

Te vrste mladostnikov ni mogoče primerjati s kakšnimi določbami avstrijskega kazenskega zakonika. Tam smo imeli le nekaj olajšav glede kaznovanja oseb, ki niso prekoračile 20. leta. Vendar pa to ni bistveno vplivalo na način kaznovanja.

Po jugoslovenskem kazenskem zakoniku pa se kaznujejo starejši maloletniki po naslednjih pravilih: 1.) Zaradi kaznivega dejanja, za katero predpisuje zakon smrtno kazen ali dosmrtno robijo, se kaznuje z robijo ali zatočenjem najmanj sedmih let. 2.) Zaradi kaznivega dejanja, za katero predpisuje zakon časno kazen, ni sodišče vezano na najmanjšo mero kazni, ki jo predpisuje zakon za to kaznivo dejanje, niti ne sme izreči večje od 10 let, če je uporabljen robijo ali zatočenje. 3.) Če sodišče spozna, da je treba kazen olajšati, se izreče namesto robije ali zatočenja strogi zapor ali zapor. Starejši malo-

letnik ne sme biti obsojen na izgubo častnih pravic. Zato tudi v gornjem primeru iz Maribora opažamo, da je bil Kovač obsojen sicer na 15 let robije, a mu kljub temu niso odvzete častne pravice. Obsojeni starejši maloletnik prestaja kazen prav do dovršenega 21. leta ločen od polnoletnikov v posebnih zavodih. Dokler se ne zgradijo ti posebni zavodi za starejše maloletnike, bodo pošiljali obsojene starejše maloletnike v posebno urejene oddelke sedanjih kazenskih zavodov.

Pri starejših maloletnikih torej nimamo več posebnih vzgojnih odredb, kakor pri otrocih in mlajših maloletnikih, temveč gre že za prave pravcate kaznovalne predpise, ki so le znatno milejši, kakor pa za polnoletne osebe. Seveda pa je tudi temu kaznovanju starjših maloletnikov cilj, da se vzgajajo in poboljšajo ter usposobijo za samostojno delo in pošten način življenja po odhodu v svobodo.

(Nadaljevanje prihodnjic.)

Razprava o iškem umoru pred senatom petorice

Morilka Marjana Kraljičeva obsojena na 18 let robije — Njen mož France Kraljič oproščen

Pred senatom petorice, ki nadomešča prejšnjo poroto, se je vršila predzadnji torek v Ljubljani razprava v znanem umoru v Iški Loki pri Igu. Zagovarjala sta se kot obdolžena umora Martina Kraljiča njegov brat posestnik France Kraljič ter zadnjega žena Marjana. Razpravo so poslušali številni Ižanci, ki so napeto sledili obtožnici, katero je čital državni tožitelj Lavrenčak.

Obtožnica pravi med drugim:

Obtoženčev brat Martin Kraljič se je v letu 1926. vrnil iz Amerike, kjer je bil že štirikrat, za stalno domov in je s seboj prinesel nad 200.000 dinarjev prihrankov. Začel je bratu Francetu, ki ni znal dobro gospodariti, pomagati z denarjem in je spočetka v hiši vladalo veliko prijateljstvo. Hujše nasprotje je nastopilo, ko je Martin čez čas zahteval po sodni poti povračilo posojenih 105.000 dinarjev. Vendar so se Martin, France in Marjana polagoma zopet pobotali in

Martin si je izgovoril pri hiši stalen dosmrtni užitek. Poravnava je bila samo navidezna, spori so se hitro obnovili in Martin je napram znanecem večkrat ves solzan in potr tožil, da mu brat in svakinja nočeta dajati užitka; izražal je tudi bojazen, da ga utegneta zastropiti ali na kak drugi način spraviti s sveta.

Njegov slutnja se je, žal, uresničila. Obtožnica kratko obtožuje Franceta in Marjano Kraljičevu, da sta v noči 25. marca 1929. v medsebojni zvezi in po dogovoru, da se znebita svojega upnika Martina Kraljiča, le-tega udarila z ušesom in z ostrino sekire opotovano po levih in desnih sencih.

Kakor je France Kraljič pozneje ob aretaciji prvi priznal orožnikom, je v usodni noči Martina s sekiro umorila Marjana na ležišču v hlevu, na kar je prišla po moža v sobo. Mrtvega brata sta ponoči zavlekla v kaščo, naslednjo noč pa sta

ga naložila na voz in ga odpeljala s konjem na travnik Prt ob Išci, kjer sta ga zagrebla, naslednje dni pa raztresla novico, da je Martin nenadoma zopet odpotoval v Ameriko.

Toda ljudski glas, da je Martin utegnil postati žrtev umora, je kmalu prišel orožnikom na uho. Uvedli so strogo preiskavo in 16. avgusta 1929. je sledila aretacija zakoncev Kraljičev.

France Kraljič se je rodil 4. decembra 1871. v Iški Loki, kjer je po očetovi smrti v maju 1916. prevzel posestvo z bratom Martinom, ki pa mu je ob odhodu v Ameriko prepustil svojo polovico in si za užitek pridržal eno samo ajivo. Ona, žena Marjana, pa je hči premožnega kmeta iz Bresta, kjer se je rodila 12. decembra 1888. Po poroki je kot odločna ženska vzela vajeti v svoje roke. Med Ižanci je znana po velikem vplivu na moža. O tem so se lahko čuli zanimivi komentarji tudi med poslušalci v porotni dvorani.

Obtoženca sta z največjo pazljivostjo poslušala čitanje obtožnice, posebno Marjana Kraljičeva se je trudila, da ne bi preslišala niti besedice. Tu pa tam je odločno zmajala z glavo. Poslušalci so hušknili v smeh, ko je državni tožitelj v obtožnici čital odstavek, da je rekla obtoženka nekoč v jezi: «Kolikor Kraljičev, koliko hudičev.»

Po končanem čitanju obtožnice je predsednik senata s. o. s. Anton Mladič uvedel razpravo z besedami:

«Prvi bo zaslišan obtoženec France Kraljič, soobtoženko Marjano Kraljičevu odvedite ven iz dvorane!»

Paznik je izvršil zapoved in ob največji tišini je predsednik nagovoril obtoženca:

«Franc Kraljič, vstanite! Povejte vse!»

Kraljič stopi k mizi pred senat. Govori prav tilho:

«Tisti dan zvečer je ona rekla Martinu: 'Pojdi prašičke gledat!' Martin je odgovoril: 'Ne bom šel.'»

«Kam je šel Martin po večerji?»

«Spat v hlev.»

«Zakaj ravno v hlev?»

«Ker je sam hotel tam spat. Pri večerji je bilo govorjenje, kdo naj bi stražil prašičke. Tudi jaz sem šel spat. Žena pa je šla v hlev.»

«Kaj je bilo potem?»

taliko nisi bil mož, da bi še nadalje kupčeval za nas in nam škodo skušal povrniti. Menda si se zbal kakor zajec!»

Mešetar je čul hripav glas. Niti braniti se ni več upal, saj je vedel, da so rokovnjači pravi hudiči, če so enkrat razkačeni.

Ko so jih mešetarju precej naložili, je vzela Mahne iz žepa svoj nož in ga odprl. Kakor v šunko ga je zasadil v Lukačevo stegno, da se je slednji kar zvil.

«Tako! Zdaj imaš dovolj! Preden sva odšla iz krčme, je vstopil kranjski padar. Požuri se, da ga pravočasno dobiš! Sicer ti ne bo škodilo, če ti odteče malo preveč tiste tvoje mešeterske sleparske krvi, toda smrti ti pa vendar ne želim!» je dejal Mahne.

Ko je odšel mešetar proti gostilni, so rokovnjači že odšli.

Ves krvav je prišel Lukač z nožem v stegnu in brez hlač v gostilno. Hitro so ga razvezali. Padar mu je potegnil iz rane nož. Gospodinja je prinesla kožarček žganja. Lukač je mi'o zastokal in zvrnil žganjico v grlo.

Padar je mešetarja obvezal in mu ukazal, naj gre takoj v posteljo v zgornjico.

Lukač se je jezil in koval načrte, kako bo povdal vse rokovnjače po vrsti. Dolgo ni mogel zaspati. Sam si je pa moral priznati, da je kazen res zaslužil, saj je gulil rokomavhe, kolikor jih je mogel.

V gostilni se je pa šalil tisti večer neki kranjski rokodelcec:

«Tisto bahaško kri so mu izpustili! Če je trezen, se baha, da si ga sit, še preden ga slišiš. Če je pijan, je pa divji kakor mrjasec in bi najrajši vse pretepel!»

Med tem, ko so se pogovarjali, je stopil v krčmo naš : unec Gregec.

Mali mek se je dokaj spremenil. Ukradeni denar mu je prinesel srečo. Kokošar se je kar zredil. Kupil si je tudi pritlikavega konjička, s katerim je zdaj prevažal po svetu kokoši in jajca. Zdaj je imel pač brezskrbno življenje in često je kakšna mastna kokoška poromala v njegov želodec.

«Zakaj naj jo drugi požre? Dovolj sem se ubijal po svetu! Naj tudi sebi nekaj privoščim!» si je vedno mislil, kadar se je mastil s kurjo pečenko. Včasih se je pa spomnil na mrtvega Krajčka in siloma si je otrese misli nanj.

«Gregec, Gregec! Tebi pa dobro nese! Se pač vidi, da Francozje ne zametujejo kokoši. Menda si ti njihov glavni dobavitelj?» se je šalil debelušni oštir.

«Pa konjička ima. Ta pa res napreduje. Še ni dolgo, ko je bos in peš brusil svoje pete po svetu,» je pripomnil čevljar Skala in kokošarju pomežiknil.

«Ali mi zavirate? Če bi takole posedal po gostilnah in samo premleval kranjske novice, bi bila zame slaba. Jaz nimam nikoli plavega ponedeljka, ki je za rokodelce običajno druga nedelja, tako da ima samo pet delavnih dni,» je odvrnil Gregec in pogledal Skalo po strani.

«I, kaj pa rasteš zdaj na stara leta? Bodi vendar miren in pameten! Nihče ti ne zavida! Veseli smo, da se ti dobro godi,» je zagovarjal Gregec gostilničar. «Opoldne te pa ni bi», čeprav si v ponedeljek običajen opoldanski gost pri meni, samo če se prikažeš v Kranj,» je omenil krčmar.

«E, vsi hudiči! Smolo sem imel danes. Pa še kakšno smolo! Menda prav čevljarstvo! Šel sem

v Kranj, pa sem se moral vrniti. Na cesti sem pa na svojo srečo srečal kranjskega pisarja Jurca. Tisti dolgopetnik se vedno spreha po polju in gleda v zrak, kakor da bi pečene ptice lovil.

«Kam pa, Gregec, kam? Drugi gredo v mesto, vi se pa vračate s polnim kurnikom?» me je vprašal pisar.

«Nejevoljen sem mu povedal, da stoji na hujanskem mostu nad Kranjem francozovski stražnik. Ta stražnik je namreč, ko me je zagledal, zavpil: «Pa sé!»

Ne bova se ne, sem mu odvrnil. Mislim sem, da se misli tepsti z menoj.

«Pa sé!» mi je dejal Francoz še enkrat, a bolj prijazno. Jaz sem pa že hitel s svojim konjičkom nazaj.

«O, če bi vi videli kranjskega pisarja, kako se je široko režal! Motovilo suho se je zvijalo pred menoj, kakor bi ga napadli najhujši krči.

«I, zakaj se mi pa smejete?» sem ga vprašal. On se je pa počasi pomiril. Potrpljal me je porani in prijateljsko dejal:

«Gregec! Kar vrniva se! Vi ste se pač zmotili. Vojaka ste napak razumeli.»

«Jaz da sem ga napak razumel?» sem se razhudil. Slišim kakor malokdo, vidim pa prav tako. Zdaj mi pa to gosposko motovilo pravi, da sem napak razumel.

«Nikar ne zamerite, gospod!» sem dejal. «Nikar ne zamerite, ampak francozovski soldat se je zadržal, da bi ga moral slišati, če bi sedel na ušesih.»

«No Gregec, le vrniva se, le!» je vztrajal pisar. Kaj sem hotel.

fanti je nastal tepež, v katerem jo je najhuje skupil domači sin. Nekdo izmed podivjancev je mladeniču v svoji pijani surovosti prerezal z nožem usta in jezik. Usta mu je razširil do obeh ušes. Nesrečnega mladeniča so prepeljali v ljubljansko splošno bolnico. Lažje je bilo ranjenih še nekaj drugih. Seveda ima z zadevo zdaj opraviti orožništvo, v doglednem času se bo še vestneje pečalo s to stvarjo sodišče v Ljubljani.

* **Gospodarsko, informacijsko in posređovalno pisarno** je otvoril v Ljubljani, Kongresni trg št. 1, Kazino, II. nadstropje, g. Milan Cimerman, bivši pisarniški ravnatelj. Opozarjamo na današnji oglas, oziroma naznanilo.

* **Gospa, strah pred pranjem bo prenehal v trenutku, ko boste prali s pravim terpentinovim milom Gazela.**

* **Pri debelosti vzbujajo redna zdravilna uporaba naravnih «Franc-Jožefove» grenčice** jako delovanje črevesa in dela telo vitko. Mnogi profesorji zapisujejo «Franc-Jožefovo» vodo tudi pri zamaščenju srca kot zelo dragoceno sredstvo, in sicer zjutraj, opoldne in zvečer tretjino čase. «Franc-Jožefova» grenčica se dobi v vseh lekarnah, drogerijah in špecerijskih trgovinah.

IZ POPOTNIKOVE TORBE

Novice iz Poljanske doline

Poljane, februarja.

Letošnja zima je res vse razočarala, posebno pa tiste preroke, ki so že modrovali o njej, ko je še listje zelenelo na drevju. Zato ni čudno, da smo se že od rane jeseni pripravljali na še hujšo zimo, kakor je bila lani. Škodo trpe zaradi mile zime vozniki ter tisti posestniki, ki imajo po grapah obilo lesa, ki bi se po snegu dal z lahkoto spraviti na žage ali drugam. Sedaj ga bo treba zvoziti po razdrapanih potih in cestah. Dobro je za tiste, ki so se dobro založili z drvni, ki bodo sedaj draga.

Zadnji čas opažamo v lesni industriji zastoj. Kaj je temu vzrok? Gotovo preveč blaga. Ni čudno, saj poje sekira vsevprek. Če bo še nadalje šlo tako kakor v zadnjih par letih, bodo v dolini v doglednem času same goličave. Vedno več je žag in če bodo hotele biti vse v polnem obratu, pač mora priti do konca.

Ob koncu leta so kakor po navadi zopet vzdignili hrup proti naprednemu časopisju, posebno proti «Domovini», češ, da je protiverska in da laže. Navedli so neko notico o župniku, ki je prodajal jabolka na mernike. Pa «Domovino» ne zadene nobena krivda, ker je «Domovino» prinesla dotično vest, kakor je pokazala prva razprava pred sodiščem. «Domovina» ni nič več povečala kakor potek sodne obravnave. Kaj pa, ko so svoječasno v Mariboru izdelovali muškatalca? Kaj je bila tudi laž, ker se ni nihče oglasil? Zaradi laži le naj «Domovino» pri miru puste. Če bi bilo več takih listov, kakor je naša «Domovina», bi pač ne vedeli, da so laži tudi v časopisju. Med «Domovinarji» so taki ljudje, ki se vere res drže, in niso hinavci s pretirano pobožnostjo. Takih hinavcev navadno ni nič prida. Saj vidimo.

Kaj pa naš čudak izpod Blegoša? Večkrat ga je videti na cesti z okrašenim klobukom ter harmoniko na rami. Je pač predpust. Čolna, ki sedaj leži razbiti doli nekje v Brodeh, še ni popravil, ker do Amerike je dolga pot. Podjetni mož je res že mnogo poskusil, bil je že fotograf, mehanik ter ima baje tudi dobro opremljen laboratorij za izdelavo vina, posebno pa zdravil, katerih ima vedno pri sebi veliko steklenico. Je tudi izvrsten muzikant in je skušal že na vselejmu priti do nagrade, kar so mu pa ti «nevoščljivi policaji» preprečili, ker je pričel prezgodaj, namreč že na kolodvoru, kazati svojo umetnost. Pred letom je tudi napravil neke vrste avtomobil, toda se ga je naveličal in sedaj leži vozilo gori nekje v grapi. Isto velja za aeroplan, katerega je mislil spraviti na primeren prostor, da bi dobil dober zalet. Toda zdelo se mu je prenevarno in je namero opustil. Mož je prinesel iz

Amerike precej denarja, ki ga pa je večinoma razmetal za svoje čudne eksperimente. Nič nas ne bo iznenadilo, ako jo enkrat primaha po dolini s čredo psov in sanmi na potu na severni tečaj.

Požigalcem, ki so pred leti vznemirjali Srednjo vas in okolico, so sedaj baje na sledu. Upati je, da bo zagonetna zadeva prišla na dan.

Predpust se razpleta pri nas zelo klavrno. Dolg je predpust, a malo porok.

Nič nismo nervozni

Na naš noveletni uvodnik, v katerem smo se pečali z božično gonjo po cerkvah proti našemu listu, je «Domoljub» nedavno pisal skoro celo stran, češ, da je naša «nervoznost razumljiva». Prav po resnici povedano, smo na vsakoletne take gonje navajeni in jih navadno vedno le v toliko osvetlujemo, da pokažemo vso umazanost in nekrščansko početje nekaterih duhovnikov, ki še tudi zdaj, ko politika počiva in strank več ni, ne morejo pozabiti na zlate čase strankarskega psovanja.

Take ostudne gonje proti časopisju ne spadajo na prižnico. Tja ne spadajo ne sovraštvo, ne jeza in ne obrekovanje. Tam je le mesto za krščansko ljubezen, za resnico in pravico. To povemo duhovnikom, ki so zašli na kriva pota, brez jeze in brez nervoznosti, ki nam jo hoče podtakniti «Domoljub», ker vse te gonje listu nič ne škodujejo. Tako smo odkritosrčni, da izdamo skrivnost, da postaja baš zaradi divjanja nekaterih duhovnikov s prižnic vedno več ljudi, ki še niso med naročniki, radovednih, kaj neki piše «Domovina». Zato se naročniki v vedno večji meri množijo, in ti novi naročniki nam pišejo kupe pisem z začudenimi vprašanji, kaj je zakrivila «Domovina», da jo nekateri duhovniki tako grdi.

«Domovina» še ni zakrivila prav ničesar, česar ne bi mogla braniti pred vsemi poštenimi ljudmi. «Domovina» ni slaba, to vidi vsak bralec, pač pa je slab tisti duhovnik, ki proti njej še vedno uganja svojo zakotno politiko, ki po božjih postavah ne spada v božji hram.

Vsak naš bralec nam bo potrdil in vsaka naša bralka bo mirno priznala, da je «Domovina» eden tistih redkih časopisov, ki se pošteno trudi za ljudsko prosvetljevanje, se bori proti pijančevanju in proti sirovosti ter dviga med narodom čut za poštenost in pravico ljubeznost. Poleg tega pa skrbi za pošteno zabavo.

Ta krivična gonja proti našemu listu je prav za prav največ dvignila naše prijatelje, da so začeli s tem večjo gorečnostjo nabirati nove naročnike in naročnice. Očividna krivica vedno rodi hud odpor, kar je popolnoma naravno. Torej naj se «Domoljub» le potolaži, mi smo zadovoljni s to posredno in, seveda, nehoteno propagando za naš list s prižnic. Kar tako naprej!

Priporočajte in širite „Domovino“!

ŽENSKI VESTNIK

Za kuhinjo

Goveje meso z gorčico. Govedino (kos od stegna) razreži na male zrezke, jih potolci, osoli, popopravi in po obeh straneh namaži z gorčico (ženofom). Na masti zarumeni dve zrezani čebuli, na kar položi noter zrezke, prilij par žlic jesiha in malo sesekljanih kislih kumaric, pa pokrito duši, da postane meso mehko. Približno čez eno uro prilij četrt litra kisle smetane, v kateri si zamešala eno žličico moke, žlico paradižnikove mezge in žlico kake začimbe (Juhan, Maggi). Naj vse skupaj počasi vre še pol ure, potem daj na mizo s krompirjem ali rižem.

Praktični nasveti

Kako odstraniš lesk z obleke. Marsikatera ženska se prične kaj rada svetiti, posebno na ro-

kavih, to je na komolecih. Odstraniti se dá ta lesk takole: Zmešaj polovico vode in polovico kisa, namoči v tem belo platneno krpico, jo položi tja, kjer se blago sveti, in hitro polikaj po mokri krpi. Pri tem se pa ne sme posušiti. To moraš večkrat ponavljati, dokler lesk ne izgine.

Ponev, ki diši po ribah, osnažiš najbolje tako, da zavreš v njej vode, kateri si dodala nekaj čajnih lističev. To vzame iz posode neprijetni duh.

Da si ohranimo svileni blago dalj časa, to je, da ostane bolj trpežno, ga ne smemo nikdar prati z milom, ampak s čisto mlačno vodo. Če ga vseeno peremo z milom, ga je pa treba dobro izprati, da ne ostane prav nič milnice v njem. Ko je svileni blago oprano, ga ne smemo niti najmanj izžemati, temveč moramo pustiti, da se samo lepo naravnano obešeno posuši.

Z blatom oškropljeni dežniki se ne dajo zlepa očistiti, kljub krtačenju in izmivanju z vodo. Pač pa se dajo blatni madeži spraviti iz dežnika s krpico, namočeno v špiritu.

ZANIMIVOSTI

× **Prva poroka v papeževi državi.** Pred nedavnim časom se je rodil v Vatikanskem mestu prvi otrok, odkar je papežev sedež proglašen za samostojno državo; potem so imeli tam prvega mrliča, ki jim je priredil precej skrbi, saj nimajo niti lastnega pokopališča in niso vedeli, kako naj ga pokopljejo. Sedaj pa je stopil tam prvi par pod sladki zakonski jarem. Vatikanski občan Testini je vzel vatikansko občanko Rosattijevo. Sam papež je jima po svojem zastopniku podelil svoj blagoslov in ju obdaril.

× **Zastrupljanje na Madžarskem.** Nedavno je bila v Szolnoku na Madžarskem kaznovana cela vrsta žensk, nekatere s smrtno kaznijo, ker so zastrupljale svoje može, brate, očete in stare očete. Sedaj poročajo o novih zastrupljenjih. V Bekescsabi je pred par dnevi brez sledu izginil neki trgovec. Policija je odprla trgovino in našla v sodu za sladkor dva in pol kilograma arzenika, ki je bil tako omotan, da se lahko sklepa, da je bilo v zavoju prvotno najmanj devet kilogramov tega strupa. Oblastva skušajo ugotoviti, kam je izginilo šest in pol kilograma in kako je prišel trgovec do tega strupa. Domneva se, da so ta trup pokupile zastrupljevalke, ki jih je sodilo sodišče v Szolnoku. Državno pravdnštvo v Szolnoku je našlo nove sledi in je pričakovati odkritja novih zastrupljenj. Tako je bila aretirana kmetica Julijana Nadas, ker je osumljena, da je zastrupila z arzenikom svojega tasta. Poleg tega proučuje državno pravdnštvo izpoved na smrt obsojene Marije Szenday, ki je izjavila, da je oproščena Julijana Dazy prav tako kriva kakor ona sama. Preiskave se nadaljujejo.

× **Največji mož sveta.** Če je človek zelo nizke postave, misli, da ga je narava prikrajšala. Še bolj neprijetno pa je, če narava človeka preveč podaljša. Tak nesrečnež je Jack Earl iz Texasa, visok 253 cm. On je lahko ponosen, ker je največji na svetu. Je samo 3 cm manjši od slavnega orjaka O'Briena, ki je bil z 21. letom visok 256 cm, pa je že v 22. letu umrl. Za Jacka Earla nimajo v nobenem ameriškem hotelu postelje, v kateri bi se mogel udobno zlekniti in pretegniti. Križe in težave ima tudi v vagonu in v kopalnici, kjer se ne more iztegniti.

ZA SMEH IN KRATEK ČAS

V gostilni.

Gost: «Natakar, plačam!»

Natakar: «Kaj ste imeli?»

Gost: «Kaj sem imel, res nisem mogel točno ugotoviti. Naročil sem pražena jetra...»

Dvornino.

Bratec: «Ce bi ne bil sedajle v sobi, bi te go-
spod Branko gotovo poljuboval...»

Sestra: «Tako mi izgini iz sobe!»

tovanje dobre pol ure. Ko se je zopet pojavil, je obtožena Marjana zatrjevala med solzami, da ni kriva, še preden je bila izrečena sodba.

Med največjo tišino je predsednik g. Mladič čital sodbo, s katero se spoznava Marjana Kraljičeva kriva zločinstva zoper življenje in telo ter se obsoja na 18 let robije (težke ječe).

V dvorani je zašumelo. Obsojenka je glasno zahtela. Predsednik je nato nadaljeval: «France Kraljič ni kriv in se zato oprošča od obtožbe.»

Ves čas je obsojenka neprestano jokala. Mož France Kraljič je zmedeno zrl pred sodnike in sam ni mogel verjeti, da je prost. Občinstvo je sodbo sprejelo z zadoščenjem. France Kraljič je naposled stopil k svoji obupani ženi, rekoč: «Pojdi, mama!»

Prijel jo je za roko ter vedel iz dvorane v jetnišnico. Zunaj na hodniku pred dvorano se je odigral drug žalosten prizor. Kraljičevi otroci so čakali na izid sodbe. Niso se ganili iz sodišča. Ko je najstarejša hčerka začela obsodbo, je zaplakala in začela klicati mater.

Ižanci so vztrajali pri razpravi ves dan. Najeli so avtomobil, da jih je odpeljal zvečer domov. Razpravi so prisostvovala celo nad 70 let stare ženice.

Sodišče je pri odmeri kazni Marjani Kraljičevi uporabilo izredno milost ter upoštevalo vse olajševalne okolnosti.

DOPISI

ZIROVSKI VRH NAD TRATO. Od nas še menda ni dobila «Domovina» dopisa, čeprav že k nam prihaja. Vsi naročniki in še naši sosedje «Domovino» prav vestno beremo in jo komaj čakamo ob tednu. Čudno se nam je zdelo, ko so imeli nekateri gospodje, posebno pa še naš tratarski župnik toliko opraviti z njo. Saj nikdar ne piše kaj slabega. Prinese poleg zabave prav mnogo pouka za kmetijstvo, živinorejo in drugo. Sviri pred pijančevanjem in graja vsako sirovost, zlasti pretepanje med mladino, ter obsoja vse grde navade. Res ne vemo, kaj imajo toliko proti «Domovini». Tudi v «Domoljubu» smo brali zadnjič enkrat skoro celo stran tiskanega proti «Domovini». Kjer se naredi kaj narodnega, vsega naj bi bila kriva «Domovina», kakor vpijejo gospodje po prižnicah. Kar smo doživeli pred kratkim tu blizu nas, pa nam pove, da so reči drugačne. Tu v tem kraju se v nekaterih hišah, kjer se bere le «Domoljub», dogode rade največje sirovosti. Tako so se zbrali pred dobrim tednom fantje iz dveh vasi v župniji Lučne pri nekem kmetu, kjer so kaj pridno pili žganje, ki ga jim je nosil kmet na mizo. Fantje so se temeljito opijanili in stepli med seboj. Slišati je bilo najostudnejše kletvice. Nazadnje pa so odločevali noži. Domači sin jo je skupil najhuje. Neki izmed pretepačev mu je znožem razrezal usta na vsako stran do ušes. Tudi jezik mu je narezal. Najprej je nesrečno žrtev pijanske podivjanosti obvezal domači zdravnik iz Gorenje vasi. Ker pa je poškodba nevarna, ga je bilo treba z avtomobilom odpraviti v ljubljansko bolnico. Pa tudi drugi so jo skupili, čeprav ne tako hudo. Na koncu vseh koncev bo govorilo o zadevi sodišče. V te kraje in v hiše mnogih gori omenjenih pretepačev prihaja le «Domoljub» in kvečjemu še «Bogoljub». Drugič, ko se spravijo gospodje z očitki nad «Domovino», naj bodo resnicoljubni in naj ne pokrijejo s plaščem molčečnosti «Domoljubarjev». Tudi molk je včasih neke vrste laž. Mislimo, da taka gonja po cerkvah le škoduje cerkvi in veri.

ČRNOMELJ. Sredi decembra smo otvorili oder in telovadnico v novem Sokolskem domu. Zbralo

se je ta Jan pod sokolsko streho okrog 900 ljudi. Videli smo brate iz Vinice, Adlešičev, Bojancev, Semiča, Gradaca, Metlike, Karlovca in Novega mesta. Takega navdušenja Črnomelj še ni videl. Pri otvoritveni svečanosti je bilo mnogo ganljivih prizorov. Posebno je ugajala slika br. staroste Vrankoviča. Na odru je sestra Faleskinijeva pozdravljala cvetoči maj, solnce se je razlilo po dvorani in zagledali smo v vsem sijaju naš dragi dom. Tudi vse telovadne točke so bile prav skrbno naštudirane, kar je najlepše priznanje za izreden trud br. načelnika Štrublja in s. načelnice Vrščajev. Orkester novomeškega Sokola je še prav posebno pripomogel, da je potekla slavnost tako lepo. V novi krasni dvorani Sokolskega doma se je vršil nato že tudi lepo uspeli Silvestrov večer, 19. januarja pa smo imeli prvo igro, ko so nam diletanti pod svojim požrtvovalnim režiserjem br. dr. Češarkom vzorno pokazali «Rokovnjače». Občinstvo je bilo za užitek zelo hvaležno in želi, da bi se gledališke predstave še čisto ponavljale. — Nedavno je v Ormožu umrl bivši dolgoletni črnomeljski župnik g. Kazimir Kosobud. Bil je vzor svečenika, blagega srca in dobro se je zavedal, da politika ni sestavni del svete vere. Zato je bil v Črnomlju in okolici tudi splošno priljubljen in spoštovan. Nekaterim prenapetežem je bil že dolgo trn v peti in zato niso mirovali prej, dokler se jim ni posrečilo, da je moral pred leti zapustiti Črnomelj. Ostal pa je tukaj vsem v najlepšem spominu in vsi žalujejo ob njegovem preranem grobu.

RADEČE. (Smrt na kosa.) Te dni smo pa pokopali ob veliki udeležbi ljudstva go. Marijo Pogačnikovo, soprogo našega mestnega župana, ki je bila splošno spoštovana in dobra žena. Župana g. Pogačnika, ki je bil sam že nekaj tednov hudo bolan, je smrt njegove žene, ki je umrla v ljubljanski bolnici, zelo potrla. Pokojnici bodi lahka zemlja!

KNEŽJA LIPA. V nedeljo 9. t. m. bo v gostilni Göstl v Knežji lipi gasilska zabava. Začetek ob 1. popoldne. Pridite, gasilci in prijatelji!

PREZID. V naši okolici imamo zelo slabo vreme. Vozniki ničesar ne zaslužijo in žive slabo s svojimi družinami, ker so odvisni samo od tega dohodka. Naši šumski delavci so tudi nezadovoljni, ker se morajo vračati nazaj v svoje kraje brez

NAŠI NA TUJEM

V Nemčiji je velika brezposelnost. Iz Neumühla nam piše g. Anton Šnajden: «Bralcem «Domovine», ki so se obrnili zadnji čas na mene pismeno zavoljo dela v Nemčiji, sporočam, da imamo tukaj pri nas v Hambornu in Neumühlu na tisoče delavcev vsake vrste, ki so brezposelni in ki čakajo že mesece in leta na delo, pa še bodo čakali dolgo časa, preden bodo prišli do zaposlenja. Svetujem pa tistim, ki žele dobiti v tujini delo, naj se obrnejo pismeno na našega predsednika Zveze jugoslovenskih društev gospoda Pavla Bolho, Suderwich - Recklinghausen, Bruktererstrasse 3 (Westfalen). Gospod Bolha pride povsod okrog po Nemčiji, Franciji, Belgiji in Holandiji ter Vam bo laže svetoval.»

Ko je tisto jutro Gregec dospel v Preddvor, se je Uršika že sukala po sobah strmolskega gradu.

Osem je odbila, ko je pritekel Gregčev konj v Preddvor. Takoj je kokošar zavil z njim pred graščino.

Ko je zagledal oskrbnik Miha malega Gregca, se mu je poredno zarežal:

«E, Gregec, letos so pa kure zelo mastne, kajne? Kar zredil si se na svoja siva leta! Kaj te je pa danes prineslo k nam? Kuretine imamo sami toliko, da zadošča za nas.»

«Kako pa pri vas, gospod oskrbnik? Čul sem, da ste dobili zadnjič novo kapico, a zlobni jeziki so trdili, da je denarna vrečica?» je zbadel oskrbnika Gregec. Kokošar je bil namreč na Miho jezen, ker se je vedno norčeval iz njega, kjer ga je videl.

Miha je skremžil obraz in mrko vprašal: «Koga pač iščeš? Mene pač ne, sicer bi se lepše obnašal?»

«Vas pa res ne», je odvrnil Gregec, ki mu je bilo zdaj kar žal, da je preveč stegnil svoj jezik. Spomnil se je, da zna biti Miha tudi nevaren. Ponižno je pripomnil:

«Uršiko iščem, veste, Uršiko, pa brez zamere!»

«Kaj pa hočeš ti stara kost lepi hišini? Sicer vem, da si babji, ampak v njo se menda vendar nisi zaljubil. Za tako bedastega te pa nimam!»

«I, kam pa mislite? Nekaj važnega ji moram sporočiti radi njenih staršev», je odvrnil kokošar.

«Čakaj! Takoj jo pokličem!» je lagal Miha in odšel. Vrnil se je z dvema hlapcema, ki sta Gregca zgrabila in ga vlekla v ječo.

Kmalu je prišel za njimi oskrbnik.

«Ti, kokošar! Kdo ti je pa pravil, da je bilo pri nas ukradeno?» je poizvedoval oskrbnik.

«I, tisti, ki je sam kradel», se je odrezal Gregec, ko se je spomnil, da je Matevž brez skrbi, ker je zdavnaj francoski vojak.

«Kdo pa je kradel?» je poizvedoval Miha dalje.

«A kdo? Rokovnjač Matevž, da boste vedeli. Pa ga ne boste nikoli dobili. Francozovski soldat je postal. Sam Napoleon ga je potrdil. Zakaj ste me pa zaprli? To bi vam rad tudi preč povedal. Tako pa že ne boste delali z menoj!» je rentalil kokošar.

«No, ker si govoril resnico, te bom izpustil. Tista Uršika je pa zdaj v strmolskem gradu v službi, da veš! Kaj ji pa moraš sporočiti?» je poizvedoval Miha.

«Tega vam pa ne morem in ne smem povedati. To so pa samo njene zadeve», se je izgovarjal starec.

«Bomo videli, ali boš mogel, ali ne!» se je zadril oskrbnik in poklical hlapca.

Hlapca sta pograbila Gregca in oskrbnik mu jih je pričel naštevati z bičem po zadnji plati.

«O, vse vam povem, še tisto, česar nikomur nisem!» je zavpil omehčani kokošar.

Hlapca sta ga izpustila. Kar zvil se je na tla.

Tedaj so se pa odprla vrata in vstopil je graščak. Oskrbnik se je tako prestrašil, da so mu kar zaklecala kolena. Kako tudi ne? Graščak je šel na potovanje in obljubil še pred pol ure, da se šele čez nekaj dni vrne. Zdaj je pa spet tukaj. Menda je kaj pozabil.

«Kaj počenjate?» je rezko vprašal grajski.

«Nekega rokoma vha imamo tukaj. Baš zdajle smo ga zgrabili. Zveze je imel s tistim rokovnjaškim tatom, ki je okradel vašo milost», je lagal Miha.

«To pa ni res. Prijatelja sva bila, a krasti mu nisem nikoli pomagal! Pošten kokošar sem. Kar v preddvorski krčmi vprašajte, vsi me poznajo! Tale vaš oskrbnik je pa divji človek! Kar brez vzroka me je vrgel v ječo in še pretepel zraven», je tožil Gregec.

Graščak mu je mignil, naj gre z njim. Gregec je šel s prijaznim gospodom v gosposko sobo. Graščak mu je ponudil stol in kokošar je vse povedal o usodi Matevža. Zamolčal je pa, da je rokovnjač prijatelj lepe Uršike.

Potem je moral Gregec še enkrat povedati, kako ga je oskrbnik dal zgrabiti in vreči v ječo, kjer ga je pričel pretepati in bi ga še tepel, če bi kokošar ne pristal na vse njegove zahteve.

Graščak je sklenil sirovega Miho odsloviti. Kokošarju je podaril par tolarjev in možek je zadovoljen odhajal iz graščine, saj so bile njegove podplutbe dobro namazane s srebrom.

V krčmi je pa potem pripovedoval:

«Namesto Uršike sem dobil batine. Z batiniami sem pa zaslužil tolarje. Pa še maščeval sem se nad Miho. Graščak ga pač ne bo pohvalil za njegovo početje! E, nekateri grajski ljudje so res dobri! Takih pa, kakor je strmolski, kamor sem zdajle še namenjen, takih pa sploh ni! Da, da strmolski, ta je pa duša! Prav je storila Uršika, da je šla k njemu služiti. Tiste preddvorski služabniki so menda vsi škilili za njo. Kdo vé, če še ta gluha kumara, tale Miha, ni sam silil za njo?»

(Dalje prihodnjič.)

vsakega zaslužka. — Nedavno sta se ponesrečila dva domačina. Eden je padel po ledu in si ranil lobanjo. Bil je tri dni v nezavesti. Prepeljati so ga morali v bolnico. Drugi ponesrečenec je voznik. Prevrnil se je nanj voz. Slučajno se ni zgodila velika nesreča. Dobil je le male poškodbe po glavi in životu.

SV. ANDRAŽ V SLOVENSkih GORICAH. Prejmite tudi od nas nekaj drobnih novic. Dne 13. t. m. smo tukaj pokopali upokojenega nadučitelja Franca Šijanca, ki je umrl v 85. letu starosti. Zaradi svoje narodne zavednosti je bil dva meseca zaprt v graških ječah. Vsako leto je praznovan obletnico tega dogodka. Tedaj si je vedno zataknil šopek rož za klobuk. Svoje prihranke je zapustil za zidanje nove šote kot zadnji pozdrav šolnika šoli. Pogrebni sprejem je šel na pokopališče po neki bližnjici, ki jo sicer uporabljajo za živino, za pogreb pa nikoli, namesto da bi šel po glavni poti kakor doslej še vedno. Ljudje so bili nevoljni, ker niso vedli vzroka takemu dejanju. — Še ena važna novica. Tu je ustanovljena kmetijska nadaljevalna šola, ki jo obiskuje čez 30 kmetijskih fantov. Poleg učiteljstva in veroučitelja poučujeta na šoli tudi kmeta strokovnjaka: Tomaž Toš in Ivan Jurančič. Šola je bila potrebna. To kažeta velik obisk in zanimanje andraških fantov. — Ustanovljen je tudi pevski zbor, ki ga vodi šolski upravitelj g. Drago Perdan, ki je tudi največ pripomožogel od tega, da se je ustanovila kmetijska nadaljevalna šola. — Vreme imamo južno, skoro pomladno. Samo škorcev še manjka in kukavice. Ljudje majo z glavami. Še bolj odkimujejo, ko gredo po občinski cesti k maši in v trgovino, pa jim hočejo čevlji obtičati v silnem blatu zanemarjene ceste. Občinski možje, stopite na noge. Kitanja in majanja z glavami nam je dosti, hoče se nam dejanja, napredka.

SV. ANDRAŽ V SLOVENSkih GORICAH. Dne 24. januarja t. l. se je usrelil v trebuh Martin Rojko, ki se je pred dvema letoma priženil na Bratkovo posestvo pri pokopališču. Martin Rojko izhaja iz dedno obremenjene rodbine. Oče, brat in stric so se zdravili svoj čas v Feldhofu, zaradi tega je bil Martin leta 1924, odpuščen od

vojakov. Zadnji čas ga je pogosto napadala božjast. To je v svetolenarškem okraju drugi primer, da je od vojakov zaradi božjasti odpuščen sam sebe usmrtil. Čudno, da imajo taki ljudje orožje. Tako ima tu v bližini še neki kmet, ki je tudi bil zaradi božjasti odpuščen iz vojaške službe, puško in baje celo orožni list. Pametno bi morda bilo, da se temu možu odvzame orožje, preden se zgodi kaka nesreča, zlasti ker se je že poskušal enkrat ustreliti.

SV. ROK OB SOTLI. Zelo redko je najti v «Domovini» kašen dopis iz našega kraja. Ker pa tudi pri nas narašča število naročnikov, bomo že poskrbeli za stalne dopise iz naše fare. Zdaj nas pač najbolj zanima, kdaj bodo začeli voziti redni vlaki po novi progi Rogatec—Krapina. Sicer je marsikom nerazumljivo, zakaj je vozil do sedaj vlak samo do Rogatec, ko je vendar bila proga leta 1903. zgotovljena tik do madžarske meje pod Sv. Rokom in bi se bil z malimi stroški uveljaval kaj lahko redni promet do konca proge, kar bi bilo v dobro ljudstva in tudi železnica ne bi bila imela pri tem izgube. Pa naj že bo kakorkoli, zdaj je nova proga gotova. Gradili so jo od avgusta 1927. pa do oktobra 1929. Zagrebški listi so poročali, da je bil odprt promet že sredi meseca oktobra in tudi nekateri slovenski listi so prinesli to novico. Od takrat so že minili trije meseci, a otvoritve še ni bilo. Upamo pa, da bo naša želja po otvoritvi kmalu uresničena in da bo zvečan naš sicer zakotni, toda industrijski kraj s svetom potom nove proge.

LJUTOMER. V sredo 29. januarja je pridralo v Ljutomer 30 voz samih veselih svatov, na čelu jim godba na tovornem avtomobilu. Poročila sta se dva para: gospod Branko Puconja in gđe. Jožica Mahoterjeva s Cvena ter nevestin brat g. Mahoter z gđe. Slavičevico iz Babincev. Obema paroma obilo sreče!

SV. ANA V SLOVENSkih GORICAH. Po grebenu Kremberga gradimo in širimo občinsko cesto. Skoro vsi posestniki ob tej cesti sodelujejo s kulukom, kar dokazuje njihovo uvidevnost, da je dobra cesta za kraj potrebna. Upamo, da bodo prizadete občine Ščavnica, Kremberg in Zgornja

Račica, ki meje na to cesto, in so dolžne jo vzdrževati, čimprej pripravile potrebni prodec, ki je itak čisto blizu na Krembergu. S tem pa cesta seveda še ne bo gotova in bo treba, da se okrajni cestni odbor pri Sv. Lenartu končno resno zavzame za zadevo in pomaga zgraditi prepotrebno okrajno cesto do Sv. Ane in še naprej, da tako dobi Apaška kotlina boljšo zvezo s Sv. Lenartom. — Lani novembra smo ustanovili kmetijsko nadaljevalno šolo pod vodstvom šolskega upravitelja g. Štuheca in ob sodelovanju g. učitelja Čeha in župnika Šeška. Obiskuje jo 20 resnih fantov in kmetovalcev redno in z zanimanjem. Priredili smo tudi večje predavanje, na katero so bili povabljeni tudi drugi kmetovalci. Predavalo se je o novem zakonu o pospeševanju kmetijstva. V kratkem bo še več predavanj: o živinoreji, čebelarstvu, zdravstvu itd. Tudi se je ustanovila to zimo gospodinjstva šola pod vodstvom gđe. učiteljice Kristine Selakove. Obiskuje jo z velikim veseljem 14 kmetijskih deklet, ki se vadijo šivati, kuhati in drugih gospodinjstkih opravil. Pouk je trikrat na teden popoldne po osnovnošolskem pouku. — Pripravljamo se na obnovo podružnice Ciril-Methodove družbe ter na ustanovitev gasilnega društva in Sokola.

VERŽEJ. Tukajšnje Bralno društvo je izbralo v svrhu uprizoritve v pustni sezoni burko «Poslednji mož», ki jo priredi 16. t. m. v dvorani g. Hedžeta v Veržeju ob 5. popoldne. Komur je na tem, da se enkrat prav od srca nasmeje, naj ne zamudi ogledati si «Poslednjega moža». Kadar mačke ni doma, miši plešejo, pravi pregovor in ta pregovor pride v burki «Poslednji mož» do popolne veljave. Torej dne 16. t. m. vsi v Hedžetovo dvorano!

GORNJA RADGONA. Letošnji prvi veliki kramarski in živinski sejem je bil v ponedeljek 3. februarja. Razen kramarskih in živinskih sejmov so bili tukajšnji občini dovoljeni tudi živinski sejmi, in sicer 17. januarja, 23. aprila in 27. septembra. Ker se pa ti doslej niso posebno dobro obnesli, je občinski odbor na eni zadnjih sej sklenil sejme samo za živino ukiniti, tako da se bodo v bodoče vršili samo kramarski in živin-

ANTON STRAŽAR:

Oglarjev sin

Pripoved iz davnih dni.

(Konec.)

V.

Roparski poglavar je postal pečavski oskrbnik, a Matevžek grajski zet.

Roparski poglavar je že prav težko pričakoval svojega sla. No, deseti dan se je Matevžek vendarle povrnil.

Odšla sta s poglavarjem takoj proč od vseh drugih; tamkaj pa je prekanjeni Matevžek seveda po svoje prirojeno pripovedoval:

Da se je v gradu samo zavoljo tega tako dolgo zamudil, da se je do dobra spoznal z grajskim čuvajem, ki spušča dvigalni mostič pred gradom. Da je pečavski grad mogoče napasti le po tem mostiču in da je pred gradom pred glavnim vhodom globok jarek, a od treh drugih strani visoko zidovje in od zadnje strani še strmo skalovje.

Poglavar je bil zelo zadovoljen s tem poročilom in je le vprašal:

«Ali se je zanesti na čuvaja?»

«Brez skrbi, kajti ta čuvaj je silno lakomen na denar, poleg tega pa sta si tudi v vednem sovrastvu z oskrbnikom. Domenila sva se pa tako: Mi pridemo ponoči pred grad, jaz bom šel naprej, pa trikrat zaskovikal kakor sove. Mostič bo padel čez jarek, a potem grem jaz prvi, vi pa za menoj. Kajne, da sem vse dobro pripravil?»

Poglavar je bil na vso moč zadovoljen s to novico. Velel je poklicati k sebi več kakor polovico ljudi, pa samo najskretnejših. Po kratkem posvetovanju so se že domenili o vsem potrebnim

in se opremili za napad, da odjahajo proti večeru s konji na rop.

***

Zelo temna noč je bila. Okrog polnoči je grajski čuvaj začul skovikanje sove; to se je ponovilo trikrat.

Seveda so bili že vsi grajski pripravljeni na ta prihod. Krepki in dobro oboroženi grajski hlapeci so čakali na obeh straneh glavnih vrat na roparje.

Kakor so bili domenjeni, je prvi prišel po mostiču vodnik Matevžek, a nato so se previdno približali ostali roparji.

Brez posebnega rvanja in truda so bili v kratkem vsi povezani in odvedeni v globoke grajske ječe.

Takoj v prihodnjem jutru so privedli roparskega poglavarja pred graščaka. Poleg je bil tudi Matevžek!

«Nesramni izdajalec!» ti dve besedi ste bili prvi, ki jih je izpregovoril poglavar.

«Motite se, jaz nisem izdajalec! Ampak vas le resnično ljubim in vas hočem rešiti iz tistega življenja, ki ni za vas. To boste sami videli!»

Zelo začuden je postal pri tem odgovoru ujetnik, a Matevžek mu je hitel pojasnjevati položaj.

Nato so se grajski domenili, kako bodo položili ostale roparje

Ze prihodnji večer so grajski z zvijačo prijeli še ostale roparje v zloglasni Krokarski šumi. Pobrli so s seboj tudi ogromno njihovo naropano premoženje.

Zamišljeno je sedel stari oglar Matevž pred Gabronovo hišo, kamor se je preselil s svojo hčerko Zaliko kmalu zatem, ko je odšel njegov ljubljene Matevžek v širni svet.

Njegova ljubljena ga je prišla baš klicati k obedu, ko sta oba hkrati opazila v daljavi več jezdecev...

Ti so kmalu dospeli do njiju. Mladi brhki jezdec je prvi skočil raz konja in veselo zaklical:

«Bog vas živi oče in sestra Zalika!»

Tudi ostali jezdec so že razjezdili pa ju pozdravljali. Zraven je bila tudi brhka grajska hčerka Emilija; ta je začela odlagati dragocena darila za očeta in hčerko.

Obadva se kar nista mogla načuditi vsem tem lepotam.

To so oče, sestra in vaščani z začudenjem poslušali, ko jim je Matevžek pripovedoval svoje doživljaje.

Med oglarjevimi obiskovalci sta bila tudi pečavski graščak in bivši roparski poglavar, ki je bil že grajski oskrbnik.

A največje presenečenje je še prišlo. Stari oglar je kar zijal od začudenja, ko je zvedel, da bo njegov dobri sin postal grajski zet, in da bosta z njim odšla tudi presrečni oče in Zalika.

***

Na pečavskem gradu so kmalu zatem obhajali veselo svatovščino; vzela sta se oglarjev sin in grajska hči.

Ko so si veselo napijali in nazdravljali, je dejal srečni stari oglar:

«Vse je veselo danes! Tudi jaz sem po dolgem času znova vesel, to pa tudi zavoljo tega, ker imam takega sina. Iz ljubezni do mene in svoje sestrice je odšel v širni svet, da bi nama kaj pomagal. Bog mu je dal večjo srečo, kakor smo si vsi mislili. Nisem učen, a to dobro vem: Kdor ljubi in spoštuje svojega očeta, mu Bog že na tem svetu v obilni meri daje svoj blagoslov. Upam, moj sin, da boš tak ostal še nadalje. Bog vama daj srečo!»

Novi graščak se je vse svoje življenje ravnal po tem očetovem nagovoru! Srečno in zadovoljno sta živela z ženo in se radovala s svojimi otroki.

Konec.

ski sejmi, katerih je pet: 3. februarja, 25. maja, 30. junija, 10. avgusta in 15. novembra vsako leto.

GOSPODARSTVO

Kmetijski pouk

POSKUSI Z UMETNIMI GNOJILI

Glede umetnih gnojil smo še zmeraj premalo poučeni, dasi jih rabimo že več kot trideset let. Silno počasen je ta napredek. Krivo je temu premalo zanimanje na strani naših kmetovalcev in razen tega naša nezaupnost napram takim novotarijam. Nekaj se je doseglo s poukom, toda premalo. Treba je dejanskih zgledov in dejanske spodbude, da bo več uspeha. Naše talne in podnebne razmere so tako različne, potrebe naših rastlin po svojem staležu v njivskem kolobarju tako raznovrstne, da je treba mnogih poskusov z umetnimi gnojili, da doseženo vrednost umetnih gnojil za naše potrebe.

Ako bi bilo na strani naših kmetovalcev več zanimanja za umetna gnojila, bi skušal vsak posameznik za svoje razmere doznati, katera umetna gnojila mu pri različnih sadežih najbolj učinkujejo in katera se najbolj izplačajo. Toda tako daleč še nismo prišli in zato smo o dejanski vrednosti umetnih gnojil za posamezne sadeže še zmeraj premalo poučeni. Do danes nam je še najbolj znano umetno gnojenje na travnikih in deteljščih. Pri njivskih rastlinah, za katere so umetna gnojila ravno tako velikega pomena, smo pa še v marsičem na nejasnem.

Zato bi moral vsak zaveden kmetovalec delati večletne poskuse tudi pri njivskih rastlinah, pri vinskih trtah in pri sadnem drevju, da bi prišel do pravilne sodbe in potrebnega znanja. To bi ne stalo toliko truda, je pa v interesu vsakega gospodarja, da se o tem sam pouči.

Hvalevredno je, da se je Kmetijska družba letos odločila delati take poskuse v večjem obsegu in zbrati dobljene uspehe z umetnimi gnojili. V prvi številki letošnjega »Kmetovalca« je bil objavljen razpis za te poskuse, ki se imajo vršiti pri pšenici, pri ovsu, krompirju in pesi, in sicer na prostorih, velikih 500 m² (5 arov). Za vsako rastlino je dolžna potrebna količina gnojil, ki se bodo brezplačno razdelila proti obvezi, da bo vsak poskusnik točno po danih navodilih ravnal in nazadnje poročal o doseženih uspehih. Dobljeni pridelki se imajo končno razstaviti in oceniti. Pri tej tekmi se imajo razpisati tudi nagrade v zneskih po 50 do 200 dinarjev, kar bo odvisno od števila poskusov in od višine in kakovosti pridelkov.

Tedenski tržni pregled

ZITO. Cene so napram zadnjič zopet nekoliko skočile. Na ljubljanski blagovni borzi so ponujali (postavljeno na slovensko postajo); za 100 kg): pšenično, baško, po 255 do 265 Din; koruzo, baško, umetno sušeno, po 185 do 187,50 Din; moko »0« po 410 do 415 Din.

ŽIVINA. Brez bistvenih sprememb. Na živinskem sejmu v Kranju so bile za kilogram žive teže naslednje cene: voli I. 10 Din, II. 9 Din, krave I. 8 Din, II. 7 Din, bik 7 Din, telice 8 Din, teleta 12 Din, pitane svinje 15 Din.

HMELJ. Na nürnberškem trgu se je savinjski hmelj prodajal po nespremenjenih cenah. V splošnem so cene v Nemčiji skoro vedno enake.

JAJCA. Zaradi toplega vremena prihaja na trg zelo mnogo svežih jajc. Zaradi obilice blaga so cene popustile. Nakupuje se blago že po okrog 95 par za jajce.

Cene tujemu denarju

Na zagrebški borzi smo dobili te dni v valutah za:

1 dolar okrog 56 Din;

š. t. m. v devizah za:

100 francoskih frankov 221,88 do 223,88 Din;

1 dolar 56,61 do 56,81 Din;

100 italijanskih lir 296,36 do 298,36 Din;

100 nemških mark 1355,75 do 1358,75 Din;

100 avstrijskih šilingov 798,50 do 801,50 Din;

100 češkoslovaških kron 167,66 do 168,46 Din;

100 madžarskih pengov 991,11 do 994,11 Din.

Sejmi

9. februarja: Mengeš, Zagorje pri Litiji, Grahovo, Pilštanj.

10. februarja: Sv. Jurij ob južni železnici, Kojncje.

12. februarja: Motnik.

14. februarja: Brežice, Sevnica, Semič, Dob, Dolenja vas pri Kočevju, Št. Lambert, Žerovnica (za živino), Žalec, Ponikva.

Politični pregled

Precej nepričakovano se je zgodilo, da je moral v torek minulega tedna

odstopiti španski diktator Primo de Rivera.

Odstopil je s celo vlado. Španski kralj je ostavko sprejel ter izročil sestavo nove vlade v roke generala Berenguera, ki je kmalu izbral nove ministre. Neposreden vzrok ostavki Primo de Rivero je bil, kakor poročajo, spor med njim in kraljem Alfonzom. Bil pa je položaj španskega diktatorja zadnje leto že sploh omajan, zlasti ker ga vojaški krogi niso podpirali. V inozemstvu so njegov odstop skoro povsod ugodno tolmačili, češ, da bo pod vlado Berenguera prišlo sedaj do notranjega izmirjenja. Nova vlada bo najbrže kmalu skušala zopet uvesti parlament.

V Londonu se še dalje časa vrši

pomorska razorožitvena konferenca,

ki pa prav nič ne napreduje. Sestale so se tam obmorske države, da bi se razgovorile, kako naj vsaka zmanjša stroške za pomorsko oboroževanje. Največ ne pride do pravega vspeha zaradi Italije, ki bi rada obdržala čim večje brodogradne ne kaže prave volje za razorožitev. Zaradi tega je Italija tudi prišla v spor s Francijo. Kakor vse kaže, bo morda uspeh razorožitvene konference ta, da se bodo države še bolj oboroževale na morju kakor doslej.

O Rusiji se zopet mnogo piše.

Boljševiki ne mirujejo,

nego vedno zopet snujejo načrte, kako bi s komunizmom predrli v svet. Veliko razburjenje je vzbudilo med ruskimi izseljenci in tudi drugo evropsko javnostjo dejstvo, da je iz Pariza neznanokako izginil ruski general Kutjepov, vodja ruskih protiboljševičkih vojaških krogov v inozemstvu. Sodi se, da je generala Kutjepova umoril iz Moskve poslani tajni agent, ali pa so ga boljševiki kam zaprli. Zadeva še ni pojasnjena, vendar je skoro gotovo postal general žrtev boljševikov, ki se svojih nasprotnikov rešujejo kratkoma s pobijanjem, po stari boljševički navadi.

DOMAČE NOVOSTI

* **Nabirajte nove naročnike!** Vsaj po enega nam lahko pridobi vsak naš naročnik ali naročnica. Ne pozabite na bogate nagrade v knjigah, ki jih dobe najmarljivejši nabiranci in nabiralke novih naročnikov!

* **Priprave za spomenik kralja Petra v Ljubljani.** Uspeh zbiralne akcije za spomenik kralja Petra je prav lep. Čista imovina po stanju 31. decembra 1929. znaša 272.326 Din 78 p. Večinoma so to darovi srednjih slojev. S tem denarjem je že kolikor toliko zasiguran lep spomenik.

* **Bolnišnica v Ormožu.** Iz Ormoža nam pišejo: V tukajšnji bolnišnici je bilo leta 1929. oskrbovanih 1103 bolnikov, 541 moških in 562 žensk. Od teh je ozdravelo 825, 395 moških in 430 žensk. Stanje se je zboljšalo 196 bolnikom. Neozdravljivih je odšlo 39 bolnikov. Umrlo jih je 18, vse-

kakor nizko število mrličev. Operacij je bilo 773. Če pomislimo, da je vse operacije izvršila samo spretna roka našega vestnega in priljubljenega kirurga dr. Antona Hrovata, je njih število izredno veliko. Oskrbovanih dni je bilo 14.825; vsak bolnik je bil povprečno oskrbovan 14 dni. Postelj je 54. Za oskrbo plačujejo ali bolniki sami ali bolniška blagajna ali drugi obvezni činitelji. Bolnišnica z vsem inventarjem je last križniškega reda in red je v preteklem letu prispeval za oskrbovanje v denarju in v naravi vrednost 108.595 Din. Zavod je bil tvoren leta 1899. in je torej lani obhajal 30letnico človekoljubnega dela, pa se zdi, da na to jubilejno letnico niti pazili niso. Morda se je to spominsko leto še najbolje obhajalo s tem, da so redovne sestre kupile za večji razvoj zavoda bližnjo hišo živinozdravnika g. Josipa Šerba z njivo in vrtom ter Zugmeisterovo hišico z malim posestvom. Kot ordinarij fungira tudi drugod priznani kirurg dr. Anton Hrovat. V letu 1928. si je bolnica z delno podporo bivšega oblastnega odbora v Mariboru nabavila nov Röntgenov aparat, lani pa si je nanovo uredila izolirnico.

* **80letnico rojstva** je praznoval te dni v Št. Vidu pri Lukovici g. Franc Primec, davčni izvrševalec v pokoju. Jubilatant je rodom iz Sobrača pri Litiji. Kot mladenič je po vojaški službi služil pri orožnikih ter je leta 1881. dobil civilno službo pri finančni upravi za Kranjsko kot davčni izvrševalec. Leta 1914. je bil po več kakor 40letnem službovanju upokojen. Kot orožnik in davčni izvrševalec je služboval v Bohinju, na Bledu, v Radovljici, Kranju, Škofji Loki, Idriji, Ribnici in Kočevju. Bodi čvrsti korenini naklonjenih še mnogo let!

* **Zgodnji pomladni pozdravi.** Prijateljica našega lista od Sv. Petra pod Svetimi gorami nam je poslala prve pomladne pozdrave v obliki šopka zvoncev, trobentic, marjetic in teloha. Najlejša hvala!

* **Proti trahomu (neki očesni bolezn) v Prekmurju.** Ministrstvo socijalne politike in narodnega zdravja je odobrilo ustanovitev Centralnega protitrahomskega ambulatorja za Prekmurje s sedežem v Murski Soboti pod vodstvom zdravnika dr. Josipa Pečana. Poslovanje v ambulatoriju se prične takoj. Za trahomom oboleli se bodo zdravili v ambulatoriju brezplačno.

* **Mavrica pozimi.** V Cakovcu so imeli te dni priliko opazovati nenavaden pojav narave. Po kratkem dežju je posijalo solnce in na nebu se je pojavila ob štirih popoldne lepa mavrica, ki pa je kmalu izginila. Pozimi vsekakor redke pojav.

* **Nalezljive bolezni v Dravski banovini.** V področju Dravske banovine je bilo v zadnjem tednu decembra lanskega leta prijavljenih 388 primerov nalezljivih bolezni, in sicer: 143 primerov škrlatinke (največ v ljubljanski okolici in Mariboru), 100 primerov ošpic (največ v Brežicah), 73 primerov davice, 50 primerov dušljivega kašlja, 17 primerov tifuznih bolezni, 3 primeri šena in 2 primera vraničnega prisrda.

* **Kralj pomilostil dva na smrt obsojena.** S kraljevim ukazom je bil pomiloščen na dosmrtno težko ječo Josip Glas iz Benkove pri Pregradi na Hrvaškem, ki je bil pred mariborsko poroto lani obsojen na smrt na vešalih, ker je umoril in oropal v Zaklju pri Podlehniku živinskega trgovca Jakoba Širovnika iz Lancove vasi pri Ptujju. Prav tako je bil s kraljevim ukazom pomiloščen na 20 let težke ječe 30letni Anton Novak iz Tišine v Prekmurju, ki je bil obsojen pred mariborsko poroto v smrt na vešalih, ker je pred devetimi leti v Lipi pri Beltincih zadavil svojo ljubico 24letno Uršulo Vincetičevno.

* **Pismo iz Zagreba.** Iz Zagreba nam pišejo: »Tukaj nas je več Slovencev, ki radi beremo 'Domovino', ki je, kakor čujemo, zelo razširjena. Mi smo tukaj iz okolice Buč, Sedlarjevega in Polja, pa se še spominjamo, ko smo še bili doma, bilo je pred vojno, ko so hodili inženjerji mimo nas, pa so merili progo za železnico, menda večkrat. Na žalost te železnice nismo dočakali in ne vemo, če jo bomo. Prav potrebna bi nam

bila, saj imamo tudi rudnike. Ker je železnica daleč proč od nas, morajo ljudje voziti s konji na Rajhenburg ali na Mestinje. Ako gre pisec teh vrstic domov, mora iti peš iz Dobove pet ur, iz Rajhenburga pa štiri. Če se pa pelje na Mestinje, vlak preveč stane. Seveda je dobro, da so napravili avtobusno zvezo, a to samo do Bizeljskega. Ne vemo, zakaj niso napravili direktne zveze iz Dobove na Mestinje in obratno.

* **Pismo iz Leobna.** Iz Seegrabna pri Leobnu nam pišejo: «Sporočam Vam, da smo pri naši Alpinski montanski družbi imeli zopet nesrečo. V Donawitzu je v tovarni železa v ponedeljek 27. januarja ubilo dva delavca, a več jih je močno ranilo. V torek 28. januarja je v rudniku v novem rovu Mitzenberg padel kos železa nekemu delavcu na glavo in ga ubil. Nedavno je umrl naš slovenski rojak Peter Mijavšek. Bil je star 72 let. Delal je od svojih mladih let v tem rudniku. Bodi mu lahka tuja zemlja!»

* **Smrtna nesreča v rudniku.** V ostriškem rovu premogovnika v Hrastniku je zasulo rudarja Martina Miklavža. Po dveurnem neumornem kopanju so iskopali siromaka že mrtvega.

* **Nesreča bi kmalu zahtevala človeško žrtev** pri Pogačnikovih, stanujočih v Rošovi koči v Hrastniku. Mlajši sin meščanskošolski učenec Ernest se je igral s flobertovko v kuhinji, pri štedilniku pa je sedela njegova 17letna setra Franja. Naenkrat je Ernest po nesreči sprožil pištolo in projektil je zadel sestro tik nad srcem. Ponesrečenko so oddali v bolniško oskrbo. Naj bo ta primer svarilen vzgled staršem, ki naj ne kupujejo otrokom takih pištol za igranje.

* **Požar.** V sredo 30. p. m. je pogorel posestniku Ivanu Cenclju v Trmerjah pri Celju velik kozolec z 8 štanti. Ogenj je nastal okrog 9. zvečer ter je upepelil poleg kozolca tudi veliko množino sena, 8 vozov in razno gospodarsko orodje v vrednosti najmanj 50.000 Din, dočim je bil kozolec zavarovan le za 8000 Din. Ni nobenega dvoma o tem, da je bil ogenj podtaknjen iz zlobe in je zanimivo, da je poteklo komaj dobro leto, odkar je g. Cenclju pogorel njegov hlev, ki ga je istotako zapalila zlobna roka, ne da bi se bilo posrečilo razkriti zločinca.

* **Pri delu prišel ob oko.** Predilniški ključavničar, 27letni Janez Koprivnikar s Frtice pri Litiji, je sekal pred dnevi dopoldne železno cev. Od cevi se je nenadoma oddrobil oster kos železa in udaril z vso silo Janeza v oko. Ranjenec je takoj odšel k zdravniku, ki ga je poslal v ljubljansko bolnico, kjer so morali siromaku odstraniti poškodovano oko.

* **Pod kolesi brzovlaka.** Cestni nadzornik v Ptuj, Riko Požar, rodوم iz Maribora, je te dni šel po progi med Pragerskim in Slovensko Bistrico ter skočil pod brzovlak, ki je vozil iz Maribora proti Zagrebu. Vlak mu je razbil glavo in ga tudi sicer smrtno poškodoval. Truplo so prepeljali v mrtvašnico v Črešnjevcu. Požar se je šele nedavno poročil.

* **Samomor.** Te dni je brzi vlak, ki je vozil iz Maribora proti Zagrebu, v predoru med Pragerskim in Slovensko Bistrico zagrabil cestnega nadzornika v Ptuj Hinka Požarja, mu razbil glavo in ga smrtno poškodoval. Na podlagi pisem in drugih znakov je ugotovljeno, da je Požar izvršil samomor. Pred svojim obupnim korakom je namreč pisal svoji ženi in svojem pisma, iz katerih je razvidno, da je šel prostovoljno v smrt. Požar je bil prej nastavljenec bivšega oblasnega odbora v Mariboru, pozneje pa je prišel k okrajnemu zastopu in postal cestni nadzornik. Kmalu je začel v gmotne neprilike in si nato izposojeval poverjeni mu denar. Nenadna revizija njegovega poslovanja mu je strla pogum.

* **Huda nesreča na žagi.** V splošno bolnico v Ljubljani so pripeljali hudo poškodovano 28letno delavko Frančiško Lipovčeva, doma iz Skofljice. Lipovčeva, ki je bila uslužbena na Martinčevi žagi, se je sukala okrog cirkularke, ob kateri so stali tudi drugi delavci. Nenadoma pa se je začel močan tresk in v loku je priletel po zraku kos lesa, ki je udaril ubogo Lipovčevo naravnost na glavo. Pogodil jo je v čelo in ji prebil čelno

kost. Lipovčeva se je zgrudila na tla vsa v krvi in obležala nezavestna. Ponesrečenko so nemudoma naložil na voz in jo odpeljali v ljubljansko bolnico.

* **Huda nezgoda pri podiranju dreves.** V Loki pri Bistrici se je pri podiranju dreves dogodila 25letnemu nastavljenecu stavbne tvrdke Kiffman v Bistrici Albertu Babiču huda nesreča. Podirajoče se drevo je padlo nanj in mu zlomilo levo nogo na več krajih. Ponesrečenec je bil prepeljan v mariborsko splošno bolnico.

* **Požar pri Ptuj.** Nedavno se je vnel na nepojasnjen način ogenj pri gostilničarju Pihlerju v Lancovi vasi pri Ptuj in napravil precejšnjo škodo. Gospodarsko poslopje je zgorelo do tal. Žrtev požara je postala neka 70letna oseba, ki se je v dimu zadušila in so jo mrtvo potegnili iz poslopja.

* **V Kolpi utonil.** Brodarč Jože, hlapec in mlinarski pomočnik pri mlinarju Kuzmi Antonu v Podbrežju, se je vozil z drugim hlapcem, Klepcem Ivanom, v čolnu po Kolpi v vas Mrzlake na hrvaški strani, da bi si tam dala ostriči lase. Ko sta prišla v Mrzlake, sta popila nekaj žganja in liter vina. Okoli 12. pa se je napotil Brodarč Jože sam po jezu čez Kolpo domov. Dekla in gospodar sta mu hitela nasproti s čolnom, toda preden sta prišla do njega, je revesu izpodrsnilo na jezu, padel je v globino in otonil.

* **Nova hiša se je zrušila.** Te dni se je zgodila v Rakičanu nesreča, ki le po naključju ni zahtevala človeških žrtev. V občinski hiši se je namreč podrl strop. Nekoliko je bil strop že prej razpokan, toda tega, da bi se podrl, ni nikdo pričakoval, ker je bila šele predlanskim zidana.

* **Neznana umobolna ženska.** Te dni je bila privedena iz Petrovč na celjsko policijo mlajša, slabo oblečena ženska drobnega obraza, ki kaže znake umobolnosti. Neprestano zahteva neke dokumente. Baje jih je pustila v neki celjski posredovalnici služb. Ker je sirota nekje pobegnila, se naproša vsakdo, ki bi kaj vedel o njej, da to javi policiji.

* **Mrtvega novorojenčka** so našli te dni lovci v Bukovlju pri Kamni Gorici. Mater, mlado posestnikovo hčerko Marijo so orožniki kmalu izsledili. Marija je zatrjevala, da je dete umrlo kmalu po rojstvu in da ga ni umorila. Morda je to res, vendar pa je skoro gotovo, da je mati z nepravilnim ravnanjem pripomogla, da je otrok umrl.

* **Hitro je prišel pravici v pest.** Zuchiat Franc, rojen leta 1912. v Gorici in tjakaj pri tojen, je služil kot brivski pomočnik na Jesenicah. Ker bi hodil vedno rad elegantno oblečen, a ni imel denarja, si je nabavil pri trgovcu Alojziju Mraku v Gozdu pri Kranjski gori novo obleko in perilo, ne da bi to plačal, pri gostilničarki ge. Ani Tršanovi na Jesenicah je bil ves mesec na hrani, pri g. Štruclju si je kupil nove čevlje, pri delavcu Francu Podgorniku pa si je izposodil 110 Din. Ko je bil z vsem vsaj za silo založen, je nedavno brez sledu izginil z Jesenic. Toda zahotelo se mu je zopet veselega jeseniškega življenja ter se je kmalu vrnil nazaj na Jesenice, kjer je bil takoj aretiran.

* **Drzen vlom.** V noči na torek je bilo vlomljeno v trgovino Kmetijskega društva v Tržišču pri Mokronogu. Vlomilec je s ponarejenim ključem odprl vežna vrata, na isti način je odprl tudi vrata v trgovino in iz nje pobral razno manufakturno blago in 30 Din gotovine, ki jih je poslovodka pustila v predalu. Kakor je soditi po vseh okoliščinah, tat ne more biti preveč oddaljen od kraja tatvine in mora dobro poznati vse razmere v hiši in trgovini.

* **Družinska žaloigra.** Posestniku Janezu Strahu v Gornjih Jesenicah pri Sv. Rupertu na Dolenjskem je pred približno štirimi leti umrla prva žena ter mu zapustila šest nedoletnih otrok. Najstarejša hčerka Micika je bila stara tedaj 13 let in se je nekaj časa sama ukvarjala z gospodinjstvom. Malo dekletce si je moralo k peči pristaviti podnožnik, da je doseglo lonce. Ko je bil otrok od težkega dela in skrbi že ves izžrpan, je prišla v hišo za dekle Marija Tratarjeva in njo je gospodar pred letom poročil. Ta korak pa ni bil

srečen. Mačeha se ni razumela z otroci in ji je bila zlasti najstarejša hčerka Micika na poti. Prepirov v hiši ni bilo ne konca ne kraja. Pred nekaj dnevi je šel gospodar Janez z mlajšo hčerko Pavlo v gozd po drva. Ko se je vrnil, ga je začela žena zopet zbadati zaradi otrok, zlasti pa zaradi Micike, ki se je pripravljala, da zapusti domačo premožno hišo in da gre služiti k tujim ljudem, samo da se izogne prepirom. Janez je ženo nekaj časa miril; ker pa njenega govoričenja le ni bilo kraja, se je odpravil zopet v gozd. Razburjena žena je tekla za njim in tedaj se je mož tako razburil, da je udaril ženo z vijekom po glavi. Otroci so težko ranjeno ženo spravili v hišo, hoteli so v Mokronogu po zdravnika, mačeha pa tega ni dovolila. Drugo jutro pa je nesrečna žena podlegla težki rani. Mož se je še istega dne javil oblastvom v Mokronogu. Popisal je svoje gorje in ker je bilo jasno, da je zagrešil dejanje v nerazodni razburjenosti, je bil mož puščen na svobodi.

* **Vlom v hlev.** Posetnik Miha Kušar iz Podutika je pred tedni vzel v najem hlev nekega posestnika na Viču. Kušar je prišel te dni zjutraj na Vič, kjer pa je našel vrata v najeti hlev vlomljena. Iz prostora je zmanjkalo različno orodje, truga za gramoz, nekaj plohov in razna konjska oprema.

* **Poživljen pijanec.** V Gornji Topli rebri v občini Smuka se je te dni zvečer zbralo v Mavsarjevi gostilni več fantov, Edvard Krapar, Jože Live, Franc Vidrih in Ivan Hutter, rodوم Dunajčan. Tvorili so svoje lastno omizje in se prav po domače zabavali. Čez čas pa pride v gostilno delavec France König iz Tople rebri. Sedel je k drugi mizi, naročil sam zase liter vina in počast začel izzivati sosednje omizje. Ko je popil svoj liter vina, se je odprl iz gostilne na cesto in tu prišel glasno vpiti: «Fantje, kdor ima korajžjo, naj pride ven! Nocoj mora biti eden mrtve!» Iz gostilne so stopili na cesto Edvard Krapar, Jože Live in Ivan Hutter. König je stal sredi ceste in začel vsem trem groziti. Ko je Hutter uzrl v njegovi roki bodalo, je hotel skočiti nazaj v gostilno, toda König mu je z naglim skokom zabranil povratek v gostilno, na kar se je Hutter pogнал v beg po cesti, König pa je zdiral za njim. Hutter je precej daleč bežal srečno, a končno mu je spodrsnilo in je padel. König je bil takoj za njim in je ležečega na tleh začel neusmiljeno obdelovati z bodalom. Zadal mu je tri težke rane. Nato se je divjak odstranil, Hutter pa se je še trudoma privlekel nazaj do gostilne, kjer se je močno krvaveč zgrudil v nezavesti. Mavsarjevi so mu takoj nudili prvo pomoč, nato pa preskrbeli, da je bil nesrečni Hutter prepeljan v novomeško bolnico. Poživljenega Königa so orožniki spravili na varno.

* **Tatvina mesa in slanina.** Pred kratkim proti jutru je upokojeni rudar in hišni posestnik Trampuš v Podkrajju pri Aržišah slišal spodaj v kleti ropot. Bil pa je uverjen, da je šel kaj iskati njegov sin, ki stanuje v isti hiši. Kako pa je bil ves prestrašen, ko se je zjutraj sam podal v klet in našel vrata odprta na stečaj. Najprej je pogledal v kot, kjer je imel od dveh prašičkov meso in slanino nasoljeno v kadi. Kad je bila prazna, le ena svinjska glava in parklji so še ostali notri. Malo stran od hiše so še našli par kosov na cesti, ki jih je tat izgubil. Trampuš je tatvino naznanil orožništvu.

* **Zalosten junak z nožem.** Te dni zvečer sta prišla Ivan B. in njegov 16letni brat v gostilno bratrance Jožefa Fisterja na Praprotnem pri Radečah. Bila sta že pijana in sta začela nadlegovati goste. Gostilničar Jožef Fister je bil končno prisiljen, da je nadležneža postavil pod kap. V medsebojnem ruvanju je Ivan B. zgrabil za nož ter zabodel z njim gostilničarja v prsi. Poklicani zdravnik g. dr. Matko iz Radeč je ranjenca obvezal in ga zaradi nevarnosti za življenje pustil v domači oskrbi.

* **Sirovi pretepači.** Pred dnevi se je zbralo pri nekem kmetu v Zadobju, župnija Lučne, več fantov iz vasi Zadobja in Lučne. Kmet jim je pridno nosil na mizo žganje, ki so ga mladi gostje kaj hitro uživali. Konec vseh koncev: med

«Ona me je ponoči poklicala, naj vstanem. Pojdi pazit na prašičke! Martina sem udarila!»

«V preiskavi ste rekli, da ga je samo trčila.»

Obtoženec po daljšem molku nadaljuje:

«Mene je zbudila. Slečen sem bil. Tako nekako je rekla, kakor sem povedal. Potem sva šla skupaj v hlev gledat prašičke. Videi sem, da je Martin smrači in da je bil krvav po obrazu. Prestrašil sem se in sem zbežal ven.»

«Kaj sta se z ženo menila?»

«Kar se je bilo zgodilo v hlevu.»

«Kdaj sta Martina prenesla v kaščo?»

Oba sva ga nesla še tisto noč. Prijel sem ga za roke, ona za noge.»

«Kam sta ga položila v kašči?»

«Na tla. Oba sva v hlevu še kri pobrisala.»

«Kdo pa je pobral iz žepov denar?»

«Ona. Denar, ne vem, kam je spravila. Pri njem je bila tudi ura z verižico. Drugega nič.»

«Kaj je bilo potem drugi dan?»

Obtoženec molči in potem začne pripovedovati:

«Opoldne sem šel gledat v kaščo. Ponoči sva Martina naložila na voz in ga odpeljala na travnik, kjer sva ga zagrebla.»

«Kako sta ga pokopala?»

«Martin je večkrat dejal, da mu je vseeno, kje ga pokopljejo. Pravil je: «Pokopljite me, kjer hočete!»

Obtoženec je nato razlagal družinske razmere. Zlasti mu je bilo težko govoriti o intimnem razmerju med pokojnim bratom in njegovo ženo. Končno je predsednik vprašal obtoženca sočutno:

«Ali imate mirno vest?»

«Prav čisto in mirno vest.»

Na predlog državnega tožitelja je sledilo tajno zaslišanje obtoženke Marjane Kraljičeve. Trajalo je pol ure. Predsednik je ob sklepu zasliševanja vprašal:

«Ali vas ne peče vest?»

«Ne, sem čisto nedolžna. Govorim vse po pravici.»

Pri skupnem zaslišanju obtoženca in obtoženke je skušala žena s svojim odločnim in močnim glasom vplivati na svojega moža, češ:

«Pred Bogom ne boš lagal! Po pravici povej! Samo po pravici! Zakaj lažeš? Verjemite go-

spodje, še danes ne vem, kje je Martin pokopan.»

Sledilo je nato zasliševanje prič, ki jih je bilo skupno povabljenih 13. Prvi je bil zaslišan poveljnik orožniške postaje na Igu, narednik Fran Postuvan. Njegova temeljita navajanja o razkritju zločina in o dognanjih orožništva je večkrat prekinilo ihtenje obtoženke, ki si je z belim robcem brisala oči in parkrat vzdihnila:

«Jezus, Marija! Kaj bo Bog rekel, ko tako govorite?»

Med ostalimi pričami je Andrej Gams izpovedal:

«Pokojni Martin mi je dejal: «Če me enkrat zmanjka, da boš potem vedel in dal onadva ven (sodišču)! Jaz sem takrat Martinu odvrnil: «To je važna reč! Če naj pride pred sodnijo, je treba, da pokličeš še eno pričo, pa potem še enkrat ponovi!» To je pokojni Martin storil in je ponovil besede pred Alojzijem Kumšetom mlajšim.»

Zaslišana sta bila takoj nato Alojzij Kumše in njegov oče, k čemur sta obtoženca takoj pripomnila, da ju priče silno sovražijo. Zagovornik dr. Švigelj je torej predlagal, da se oba Kumšeta in še nekatere druge priče ne zaprisežejo. A senat je predlog odklonil.

Priča Marija Juha je povedala, kako so se začele širiti govorice o nenadnem izginotju pokojnega Martina:

«Marjana Kraljičeva je bila dejala mojemu možu: «Janez, naš Martin je v Švici; piše, da ima mnogo denarja, pa mi ga od njega ne maramo!»

«Vse to ni res!» prekine pričo obtoženka.

Priča Ivana Zgončeva je tudi ponovila gotove reči, ki so jih prejšnje priče navedle.

Priča Janez Jere je opisal, kako sta se z obtoženko nekoč kregala. Jeretov sin Janez takisto ni povedal v splošnem ničesar važnega. Priča Ivana Koširjeva je navedla: «Meni je obtoženka rekla, da je stric že pisal iz Amerike.» Priča župan Martin Pirc je sodišču pojasnil, kako je prišlo do tega, da so začeli na njegovo zahtevo orožniki stvar zasledovati. Priča Miha Japelj, ki je bil s pokojnim dve leti v Ameriki, je kratko orisal pokojnega: «Bil je Martin štedljiv in priden ter več vreden kakor ves Kraljičev grunt.» Tesar Lojze Maček, ki je delal v času žalostnega dogodka pri Kraljičevih, je po-

trdil samo navedbe o sekiri, s katero je bil pokojni Martin umorjen. Obtožena Marjana mu je pripovedovala, da je Martin lahko šel v Ameriko, ker ima pravico.

Živahen besedni dvoboj se je nato vnel med pričo Franciško Jankovičevo, najbližjo sosedo, in obtoženo Marjano. Priča je navajala, kako ji je Marjana pravila, da mora Martina stran spraviti, sicer da bo ona šla od hiše. Ko ji je Marjana omenila, da je Martin odšel v Ameriko, je ona njej pripomnila: «Verjemi, Marjana, v tako Švico je odšel, da kar trohni!»

Marjana je priči zagrozila, da jo bo šla tožiti. Franciška pa je kratko odgovorila: «Le pojdi.» Obtoženka se je dvignila in začela govoriti s pričo ter je končno vzdiknila: «Jezus, Marija, ni res!» Priča ji je odvrnila: «Zadosti je grdo, da si to napravila.»

Zaslišane so bile še nekatere priče, med njimi odvetnik dr. Ivan Modic, ki je zastopal pokojnega Martina v njegovi pravdi proti Francetu Kraljiču ter tožil na plačilo posojil, ki jih je dal pokojnik. G. dr. Ivan Modic je kot priča omenil, da se je takoj, ko je slišal, kako velikanski preužitek je pokojni Martin dobil v notarskem zapisu, izrazil napram dr. Tekavčiču, zastopniku obtoženega Franceta Kraljiča, «da se vse ne bo dobro končalo.» Nekatero pričo so opisale pokojnika kot nasilnega človeka, ki je zadnja leta rad popival.

Po zaslišanju prič je državni tožitelj dr. Lavrenčak kratko tolmačil glavne povode, ki so privedli do žaligre v Kraljičevi rodbini.

Branitelj obtoženega Franca Kraljiča dr. Kreč je orisal značaj obtoženčev. Branitelj obtožene Marjane Kraljičeve dr. Švigelj je v obrambo obtoženke navajal vse olajševalne okolnosti. Huda obtožba in način zagovora obtoženke mu delata težko obrambo.

Po končanih govorih je predsednik vprašal oba obtoženca:

«Ali imata še kaj povedati?»

France Kraljič je molčal. Obtožena Marjana pa je stopila bliže k predsedniku ter solzna izjavila:

«Verjemite mi, gospod, tisti Kramar ga je.»

Nato je začela silno jokati. Mož je stal nemirno in ni trepil z očesom. Nato se je senat odstranil v posvetovalnico, kjer je trajalo posve-

«Boste pa vi zame govorili prijazno besedo, če bo treba!» sem pripomnil pisarju in se z njim vrnil na most.

Kmalu sva stala pred vojakom. Pisar se je z njim prijazno pozdravil. Francoz je spet zavpil: «Pa se!»

Hotel sem skočiti nazaj. Pa me je prijel pisar smeje za roko in me silil dalje. Vojak je pa začuden strmel na naju.

«Saj je lahko, preljubi Gregec! Spet ste ga prav pošteno polomili! Kadar hoče francozovski vojak koga pustiti mimo, mu vedno reče: «Pasé!» To se pravi: pasirajte ali pojdite mimo! Vi ste pa menili, da se hoče z vami spoprijeti,» je razlagal padar.

«I, kakopak? Pisar mi je šele povedal, kako in kaj. Zdaj bom že vedel. Ta jezik na ta način ne more biti posebno težak!» je modroval kokošar.

Pri kozarcu vina je pripovedoval svoje dogodivščine po svetu. Naročil si je dobro večerjo. Ko ga je imel že nekoliko pod kapo, je odšel v steljo spat.

Breskrben in vesel je bil navidezno kokošarjev obraz. S Krajčkovim denarjem si je tako opomogel, da je ukradeno vsoto spet spravil skupaj. Njegova kupčija je bila res dobra. Mnogo kokoši je prodal v Kranju, še več pa v Ljubljani.

«Ti ljudje so že vedeli, kaj je dobro!» je hvalil starec Francoze, še potem, ko jih že zdavnaj ni bilo, in pristavil, da jim je rad prodal, ker se niso pogajali za ceno in so radi mnogo kupili.

Ko je ta večer zlezal v steljo, ni mogel zaspati. Že prej se je često spomnil na Krajčka, pa se je vedno otresel misli nanj. Zdaj je pa kar nehote moral misliti nanj. Siloma je stiskal oči,

da bi zaspal in skušal misliti na druge stvari, pa ni šlo.

Dolgo se je premetaval po stelji. Ko je utrujen zaspal, je takoj zagledal starega rokovnjača živnega pred seboj. Kar stresel se je.

Stari Krajček je pa žalosten in zapuščen ždel pred njim ter ga z ubitim glasom svaril:

«Gregec! Prijatelj moj! Zakaj si mi to naredil? Jaz bi bil lahko sam porabil tisti denar, pa ga nisem. Zaradi hčerke ga nisem, da bi ji prihranil najtežje skrbi v življenju. Ti si mi pa denar ukradel. Mrtvecu si vzela denar. Srečo si imel z njim. Imej, kar si prislužil z mojim denarjem! Kapital pa moraš dati moji hčerki! Moraš ga dati, sicer boš nesrečen! Zapomni si to!»

Pretnje starca so prehajale v grmeče bobne. Gregec se je preplašen zbudil. Zunaj je divjala nevihta in grom je stresal ozračje.

Gregec je trepetal in se bal. Pa se je spomnil na lepo Uršiko. Zalebdela mu je pred očmi sreča, ki čaka to dobro dekle.

«Prav imaš, Krajček! Če bo zjutraj količkaj vreme, se napotim tja v preddvorski grad in vrnem tvoji hčerki, kar ji postavno gre!» je zamrmral starec. Takoj mu je odleglo v duši. Zaspal je in se vzdramil šele zjutraj.

Ponoči se je vihar razdivjal. Jutro je bilo jasno. Kokošar je takoj vstal in sklical hlapec. Plačal mu je za oves in hlev ter takoj napregel.

Ko so tisto jutro pri Jelenovih vstali, je Gregec že hitel s svojim konjičkom proti preddvorski grašini. Odkar je sklenil, da dekletu denar vrne, se mu je kar zdelo, da ga cekini žgo in peko v žepu.

Zadovoljno je hitel pritlikavi konjiček čez polje proti Preddvoru. Stari Gregec je opazoval narodo okoli sebe in radostno požvižgaval. Vesel je bil, kakor že dolgo ne, saj je potolažil svojo nemirno vest.

Uršika.

«Stoji, stoji tam pod goro,
lep klosterček Veselovo,
a v njem prebiva nunic pet,
še Uršika, najlepši cvet!»

so dražile Uršiko njene tovarišice, ko so opazile, kako resna je postala. Izpraševale so jo, kdaj se bo zaprla v kloster, saj nikogar ne mara in se meni za fante kakor za lanski sneg.

Uršika se je tovarišicam žalostno smehljala, odgovorila pa ni nič.

Čas je potekal. Dekle je ostalo zvesto svojemu Matevžu in mu trdno zaupalo. Marsikatero bridko uro je morala sirota preživeti. Včasih, ko je bil kak tuj graščak na obisku, je tudi rad poškilil za njo. Pa je bil preddvorski prestrog gospod in Uršika prerena deklica.

Baš tiste dni, ko je hitel Gregec v Preddvor, pa je Uršika spremenila službo. Strmeljski stari gospod je bil na obisku v gradu. Potožil je graščaku, da nima poštene ženske v hiši, ki bi se res brižno zavzela zanj in mu postregla. Ko je zagledal Uršiko, je prosil preddvorskega, naj mu jo prepusti. Poklicali so deklico in jo vprašali, če gre na Strmole, da bo staremu gospodu stregla.

Uršika je često slišala, da je strmoljski graščak, plemeniti Ditrich, zelo dober človek in resen mož. Takoj je bila pripravljena zamenjati svoje mesto.

On ve.

A.: «Tu pri nas ni tako hladno, kakor je v Kanadi.»

B.: «Ti še vendar nisi bil nikdar v Kanadi.»

A.: «Seveda še nisem bil tam, toda včeraj sem prejel iz Kanade pismo...»

Jasno.

Služkinja: «Drv je zmanjkalo.»

Gospodinja: «Zakaj mi niste tega povedali že prej?»

Služkinja: «No, saj jih je prej še bilo par polen...»

Nehvaležen mož.

Zena: «Toliko let sem ti kuhala in prav ničesar nimam od tega.»

Mož: «Ti nimaš ničesar, a jaz imam pokvarjen želodec...»

Nerodna služkinja.

Služkinja: «Gospa, ali se spominjate starega kozarca, o katerem ste pripovedovali, da je pododovan od roda do roda?»

Gospa: «No, seveda.»

Služkinja: «Sedanjemu rodu ne bo več treba skrbeti, kdo ga bo pododoval.»

Nič hudega.

A.: «Gospod grof se pri padcu s konja pač ni nevarno ponesrečil?»

B.: «Nikakor! Na plemenitih delih telesa sploh ni poškodovan. Dobil je samo veliko luknjo v glavi...»

Dvokolesa najboljših svetovnih znamk v veliki izbiri, zelo poceni. Najnovejši modeli otroških vozičkov od preprostega do najlincejšega, in igračni vozički v zalogi. Več znamk šivalnih strojev najnovejših modelov, deli in pnevmatika. Ceniki franco. - Prodaja na obroke.

„TRIBUNA“ F. B. L., tovarna dvokoles in otroških vozičkov
Ljubljana, Karlovška cesta št. 4.

Tudi kamen bi se zjokal!

Kolje... zavija v želodcu, grize v črevesju...

Ako se tudi Vam kedaj tako godi, tedaj se ne obotavljajte vzeti takoj na sladkorju nekoliko kapljic Fellerjevega, prijetno dišečega Elsalfuida. Elsalfuid je z zakonom zavarovan!

Ali ste se že kedaj prepričali o tem, kako zna ublažiti bolečine, to že 33 let znano narodno sredstvo in kosmetikum? Kako deluje z drgnjenjem in pranjem pri bolečinah v prsih, sluzavosti v grlu, pri gihtu in revmatizmu, kot zaščita pri gihtu in revmatizmu, kot zaščita proti gripi? Enako tudi pri nervozni, slabosti, glavobolu in nespancu — kot obkladek na čelo in senca!

To pomaga!

V lekarnah in vseh podobnih trgovinah: poizkusne stekleničice 6 Din, specialne steklenice 26 Din. Po pošti: najmanj 1 zavoje z 9 poizkusnimi ali 6 dvojnimi ali 2 špeciálnima steklenicama stane 62 Din. Trije taki zavoji že s poštnino in zavojem samo 139 Din. — Naročila na naslov:

EUGEN V. FELLER, lekarnar
Stubica Donja, Elsatrg št. 360.

Ako pa potrebujete dobro odvajalno sredstvo, ki krepí želodec, tedaj zahtevajte Fellerjeve Elsa-kroglice. — Šest škatljic stane 12 Din.

Tudi obrt.

Berač Matevž se je vrnil iz bolnice in je napisal na vrata svoje bajte: «Matevž Pobiraž se je vrnil z oddiha ter zopet berači vsak dan od 11. do 16. ure.»

Grešnica.

Zalka se izpoveduje in je stresla spovedniku v ubo že cel koš pregrešnih nadlog. Ko je že skoro gotova, jo vpraša župnik po njenem imenu.

«O, gospod župnik, moje ime pa ni greh», se odreže Zalka.

Listnica uredništva

Zirovski vrh. Ker so nekatere osebe žaljene, ne moremo objaviti. Paragraf!

Preloka. Mislimo, da smo Vas opozorili, da so nekatere osebe, čeprav niso označene z imeni, toliko prizadete v Vašem dopisu, da nismo mogli objaviti dopisa. Prosimo Vas, da nam sporočite, kaj bi se moglo izpustiti, pa bomo priobčili prihodnjič. Malo pozno bo seveda že. Uredništvo naročnikom vedno ustreže, kolikor se dá in sme!

Železniki «Venec bršljana in planink» smo seveda prejeli. Ali bo to mogoče objaviti, še ne vemo, ker še nismo prečitali spisa. Imamo mnogo takih spisov, ki jih pregledujemo po vrstnem redu.

Marjan T. Pošljite knjigo, da vidimo, kakšna je. To je stara navada za priporočilo.

Št. Andraž v Slovenskih goricah. Prav hvaležni bi bili, če bi nam stalno dopisovali.

Hočete li se Vasega revmatizma, gihta osvoboditi?

Trganje, zbadajoče bolečine v udih in členkih, otekline členkov, pohabljenе noge in roke, zbadanje, trganje v raznih delih telesa, da celo slabost oči so večsini posledice bolečin vsled revmatizma in prehlajenja, ki se morajo odstraniti, ker bi bolezen vedno bolj in bolj napredovala.

JAZ VAM NUĐIM

zdravilno pijačo, ki Vam razkroja sočno kislino, pomaga pri prebavi in čiščenju. Ni to kakšno univerzalno sredstvo ali skrivnostno zdravilo, ampak zdravilo, ki ga je dala dobra mati narava za dobrobit bolnega človeštva.

Vsakemu pošljem brezplačno poskušnjo!

Pišite mi takoj in dobili boste iz mojih skladišč, ki so po vseh državah, popolnoma brezplačno in franco eno steklenico za poskušnjo obnem z navodilom in poučno razpravo. Takoj se boste mogli sami prepričati o tem neškodljivem sredstvu in njegovem delovanju.

August Märzke, Berlin — Wilmersdorf, Bruchsalerstrasse Nr. 5. Abt. 21.

MALI OGLASI

Vsaka beseda 50 par. Najmanjši znesek 7 Din. Zenitni oglasi, dopisovanja in trgovski oglasi vsaka beseda 1 Din. Za pošiljanje ponudb in dajanje naslovov še posebej 2 Din. Znesek je priložiti naručila, Oglasni oddelek «DOMOVINE», Ljubljana, Prešernova ulica št. 4. Telefon št. 3492.

Iščem dva vajenca

za pekovsko obrt. Popolna oskrba v hiši. — Andrej Seišek, Polzela 61

Prodam posestvo

v obsegu 25 oralov, sestojече iz več njiv, vinograda, dosti mladega rodnega sadja in gozda. Posestvo se nahaja eno uro od postaje Grobelno. Poslopje je v dobrem stanju. Več se izve pri posestniku Juriju Podrepškju, Sv. Stefan pri Smarju pri Jelšah, 60

Preklic.

Preklicujem žaljivke, katere sem izrekel na Novo leto po deseti maši javno na cesti in v gostilniškem lokalu proti Frančiški Šliberjevi, gostilničarki v Selcih, in jih obžalujem ter se ji zahvaljujem, da je odstopila od tožbe. Slavko Pirce, Selca.

Želim službo

v trgovini, ki bi potrebovala stalnega krojača za konfekcijo. Nastopim lahko takoj. Naslov v oglasnem oddelku «Domovine». 35

Kovači!

Najboljši trdi in mehki koks in kovaški premog Vam nudi družba «Ilirija», Ljubljana, Dunajska cesta št. 46, telefon št. 2820. 30

Posestvo

s trgovino in gostilno, blizu postaje, sedež župnije s 3000 prebivalci, radi starosti ugodno na prodaj. Bodočnost za priden, podjeten zakonski par. Naslov pove: Josip Lindič, Ljubljana, Komenskega ul. 17. — 72

Zenitna ponudba.

Želim se seznaniti zaradi ženitve z dekletom ali vdovo od 20 do 40 let, ki bi imela nekaj posestva. Sprejemem samo resne ponudbe. — Naslov v oglasnem oddelku «Domovine». 70

Objava slovenskim delavcem!

Gradbeno podjetje javlja vsem onim rokodelcem, tesarjem in zidarjem, ki so se prijavili g. Albertu Rečniku, Bureau Sautier, Markstein, da bo vse rokodelce pismeno obveščalo o njih zahtevah, plačah in delovnem času. Obveščeni bodo v nemščini in se žele obratni dopisi istotako v nemščini. Nemški govor ni nujno potreben vsem rokodelcem, ker bodo polirji Slovenci. Dela se poleti 12 ur, pozimi 10 ur, in sicer ob vsakem vremenu. Vožnjo mora plačati vsak sám in stane od Ljubljane do tukaj do 500 Din. Gradili se bodo večnadstropni hoteli na nemški in švicarski meji. Vsi, ki bodo pismeno obveščeni od gradbenega podjetja, naj odpšejo, ker želimo podatke od vsakega, in sicer do 15. februarja. Za kesneje priglašene se «Najemni list» ustavi. Delavce za težaška dela bo obveščal Albert Rečnik. V glavnem primanjkuje rokodelcev. V marcu sprejmete «Najemni list» z označbo dne odhoda in glavnega zbirališča. Vsi odpotujete preko Jesenic. Od podjetja je določen sprevodnik, ki pride po vas v Ljubljano. Novih prijav se ne sprejema več. — Entreprise Generale Sautier Guebwiller Ht.-Rhin, France. 71

Službo dobi

Po vseh krajih iščemo moške in ženske, ki imajo svoj poklic in bivališče. Dnevni zaslužek do 250 Din. Prijavite se: «Tehna», Ljubljana, Mestni trg št. 25/L, in priložite znamko za odgovor.

TEOD. KORN, Ljubljana, Poljanska c. 8
(prej Henrik Korn) krovec, stavbeni, galanterijski in okrasni klepar. Instalacija vodovodov in centralne kurjave, naprava strelovodov, kopalniške in klozetne naprave. 63

ŠIVALNI STROJI „VERITAS“
najboljši za šivilje, krojače in za vsak dom.

DVOKOLESA 59
najboljših svetovnih znamk v veliki izbiri.

DELI ZA ŠIVALNE STROJE
in za dvokolesa.

Bogata zaloga železnine. Traverze, kovaški premog in razstreljivo nudi po najnižjih cenah in prav ugodnih pogojih tvrdka

VENČESLAV VILAR, Ljutomer

BOLEZNI

kot prehlad, španska hripa, artrite, revmatizem, živčne in druge bolezni najlažje dobijo oni, katerih kri vsebuje mokračno kislino. Omenjeni strup se pri hladnem in vlažnem vremenu zgoščuje ter ovira in zatvarja kapilarne cevi dihalnih organov in krvotoka, vpliva razdražujoče na poslednje in čisto dovede tudi do vnetja, kar je vsekakor opasno za organizem. Da se obvarujemo teh bolezni ter tudi za njih lažje lečenje je potrebno, da od časa do časa očistimo kri ter izločimo iz nje mokračno kislino. To se najbolje doseže s pomočjo svetovno priznanega čistila «Kalefluid» D. Kaleničenka. Ta razkrajja in odstranjuje mokračno kislino in druge strupene materije iz organizma, kateri so vzrok vsakovrstnih opasnih bolezni. Zaradi tega je «Kalefluid» potreben vsem slabotnim, in sicer od raznih bolezni, vsled slabe prehrane ali slabe želodčne prebave, pomanjkanja spanja, duševne ali fizične pretujenosti živčne prenapetosti prevelikih brig itd.

Brezplačno in franco se pošilja nov način pomlajenja in lečenja organizma okrepitev moči, zdravja, delovne sposobnosti in neutrudljivosti. Obrniti se je na: Beograd, Kralja Milana 58, Miloš Marković.

«Kalefluid» se dobiva v vseh lekarnah in drogerijah.

ŽENINI! — NEVESTE!
najcenejše žimnice, limnice na vzmeti, otomane, divane, stole in garniture nudi: **najboljše**

F. S. JOVIC, LJU LJA A, STARI TRG 6. 68

Ako začutim ščegetanje v grlu,

ko me muči kašelj, hripavost ter sluzenje v prsih tedaj začnem takoj grgrati s Fellerjevimi prijetno dišečim Elsaftuidom. Nekoliko kapljic na sladkorju odpravi napetost, bolečine in krče v želodcu. Drgnenje in obkladki delujejo izvrstno pri revmatizmu, živčnih bolečinah, pri bolečinah v očeh, ušesih, pri glavobolu in zobobolu.

Delajte tudi Vi tako, pomagalo bode tudi Vam!

Fellerjev Elsaftuid, to že 33 let znano narodno sredstvo in kosmetikum stane v lekarnah in vseh podobnih trgovinah: poizkusna stekleničica 6 Din, dvojna steklenica 9 Din, špeciialna steklenica 26 Din. Po pošti najmanj za 62 Din pri:

Eugen V. Feller, lekarnar
Štubica Donja, Elsatrg 360

Odlična glasbila direktno iz tovarne
Zahtevajte brezplačni cenik od največje razpošiljalne tv. glasbil
MEINEL & HEROLD
tovarna glasbil, gramofonov in harmonik
podr. MARIBOR št. 8-104.
Violine od 95 Din, Tamburice od 98 Din, Mandoline od 136 Din, Trombe od 895 Din, Gramofoni od 345 Din, Ročne harmonike od 85 Din dalje

RADIO

67 Samo pri

Aparati te tvrdke ne potrebujejo nika-kih baterij, so najcenejši in najboljši.

67 TONE POLJŠAK, RADIOTEHNIKA
LJUBLJANA, ALEKSANDROVA CESTA 5.

Hranilnica mestne občine Brežice

Račun poštne hranilnice 10.704 V lastni hiši št. 27 Telefon št. 13 187

nudi popolno varnost za vse vloge, ker jamči za iste razen hranilničnega premoženja mestna občina Brežice z vsem svojim premoženjem in vso svojo davčno močjo. Tudi rentni davek plača hranilnica sama.

Strankam se pošljejo na željo poštne položnice za brezplačno nalaganje denarja.

Dovoljuje posojila na vknjižbo, proti poroštvu in zastavi vrednostnih papirjev, kakor kredite v tekočem računu pod najugodnejšimi pogoji.

Uradni dnevi vsak dan, razen nedelj in praznikov od 8. do 12. in od 14. do 19. ure.

Gospa, glejte

moje pranje je vedno ovenčano z uspehom, in to samo zato, ker pravilno omeščam vodo z navadno sodo in perem s pravim terpentinovim milom Gazela™

GAZELA MILO

Živinorejcem

priporočamo zanje jako koristno knjigo

Prva pomoč ponesrečenim živalim.

Napisal jo je živinozdravnik prof. dr. Kern. Okrašena je s 93 zelo poučnimi slikami in ima nasledno vsebino:

Sestava živalskega telesa, zdravila, obkladki, masiranje, drgnjenje, o načinu kako se žival prisili da je mirna, o dviganju padlih ali bolnih živali, o ranah ter kaj je storiti v raznih slučajih nagle oboiesti, ki pri poškodovanju rogov, poškodbi kopa in zakovanju, pri prišču meo parklji, opeklini, strelji, zlomu kosti, zvitju, izklenjenju, izpadu porodnice in maternice, izpadu danke, vnetju vimena, driski, zaprtju, koliki, nape-njanju goved in ovac, pri tu ih preo-

metih v požiralniku, pretresu možgan, solncarici, nevarnosti zadušitve, zastrupitvi, ozebljenju, postopanju s popkom, mrzlici, omedievici, kužnih boleznih itd.

Vsak lastnik živali, ki se hoče obvarovati škode pri ponesrečenih živalih, bi moral imeti to knjigo. Knjiga, ki velja s poštnino vred Din 36.50, se naroča

v knjigarni Tiskovne zadruga
v Ljubljani

Prešernova ulica 54 (nasprotiglavne pošte)

Samo 49 Din

St. 125 budilka, 16 cm visoka, dobro kolesje, 3letno jamstvo. — St. 105, ista, 19 cm visoka, **Din 64.20.** — Št. 106, ista z radijskimi kazalci in urnikom, **Din 76.** — St. 120, kovinska žepna ura z dobrim kolesjem, pooljena in regulirana, 3letno jamstvo, **Din 44.** — Št. 121, ista z radijskim urnikom in kazalci, **Din 58.**

Katalog gratis in franko!

H. SUTTNER, Ljubljana 5

Prešernova ulica št. 4

Lastna protokolirana tovarna ur v Svici

Čebelarji, pozor!

Trčalnice za med, panje, umetne satnice kakor celo ostalo čebelarstvo orodje izdeluje v prvovredni inšvedbi

Jugoslovanska čebelarstva industrija

L. RITZMAN v Novem Vrbasu, Dunavska banovina.

Vsak čebelar dobi na zahtevo brezplačno in poštne prosto naš najnovejši slov. cenik za leti 1930/31, ki ob ega 80 strani z 220 slikami.

Mrastov mah

češminjevo, koreninsko in palčno lubje v vsaki množini kupuje in plača najvišje cene

R. Luckmann, Ljubljana

Ahacljeva cesta št. 10 17

Proti rudečim rokam

razpokani in nelepi barvi kože se z uspehom uporablja snežnobela in masčob prosta krema "Leodor", ki daje rokam in obrazu oho belino, katero si vsaka odlična dama želi. Posebna prednost kreme "Leodor" je v tem, da izvrstno bladi srbečo kožo in je obenem odlična podloga za puder. Trajni vonj kreme "Leodor" je podoben onemu, ki prihaja iz šopka v rosnem pomladanskem jutru utrganih vijolic in šmarnic brez onega slabega mošusovega vonja ki odbija odlične ljudi. Cena veliki tubi Din. 14.50, mali tubi Din. 9.—. V učinkovanju jo podkrepi Leodor-toaletno milo, cena komadu Din. 8.—. Lubiya se povsod, kjer prodajajo Chlorodont-proizvode. Pošljite nam ta oglas kot tiskovino (omot ne zalepiti) dobili boste brezplačno eno poskusno tubo za večkratno uporabo. Proizvodec Zlatorog. Oddelek Chlorodont. Maribor.

55

J. STJEPUŠIN
ZAGREB, JURJEVSKA 67
priporoča
boljše tamburice, strune, partiture, šole in ostale potrebščine za vsa glasbila
Odlikovano na pariški izložbi

Zahteva t. brezplačni

CENIK

14 dni na poskušnjo, ako ne ugaja se vrne denar

Elegantna

plitka dobra in cenena ura

Din 99.—

3letno jamstvo.

Enaka ura v boljši izdelavi

Din 120.—

5letno jamstvo. 243

R. Kiffmann, Maribor 143-c

Razpošilja se le proti povzetju.

Otvoritveno naznanilo

Cenjenemu občinstvu vljudno naznanjam, da otvorim s ponedeljkom 3. t. m. na Starem trgu št. 24

trgovino z barvami

in vsemi v to široko spadajočimi predmeti.

Priporočam se za cenjeni obisk

DRAGO FRANČ, trgovec.

V Ljubljani, dne 2. februarja 1930.

Semenski oves

zajamčeno kaljiv, švedskega izvora, kupite ugodno pri

A. VOLK, veletrgovina moka in žita
v Ljubljani, Resljeva cesta 24

J. Brunčič & F. Rebernik pleskarstvo in ličarstvo

LJUBLJANA, Kolodvorska ulica št. 23

izvršuje vsa plesarska in ličarska dela po solidnih cenah. Sprejema tudi vsa v to stroko spadajoča dela na deželi.

Tvornica konjaka in likerjev, veležganjarna

VIKTOR MEĐEN Ljubljana, Celovška cesta št. 10

debavlja poceni in najboljše proizvode:

Pelinkovec, Chartreusc, Vanile, rum,

konjak, slivovko, tropinovec, brinjevec,

grenčico, „Zlatorog“ in „Fernet“, vino

Vermount, oranžado, citronado in

malinovec. Telefon 2071.

Naznanilo

Podpisani naznanjam tem potom, da sem otvoril

informacijsko gospodarsko in posredovalno pisarno

v Ljubljani, Kongresni trg št. 1, drugo nadstropje

(poslopje Kazine)

Moja pisarna se bo bavila s temi-le posli:

1. **informacije** o obrtnih, trgovskih, industrijskih, gospodarskih, splošno kmetijskih, zadružnih, šolskih, uradniško pragmatičnih, davčnih in sploh podobnih zadevah;
2. **posredovanje pri oddaji**, najemanju in izmenjavi stanovaj, trgovskih in obrtnih lokalov in drugih prostorov;
3. **posredovanje pri nakupu**, prodaji in izmenjavi nepremičnin;
4. **upravljanje hiš** in posestev;
5. **posredovanje pri najemanju** hipotekarnih in drugih posojil;
6. **posredovanje in vnovčanje** terjatev, nadalje inkaso.

Vljudno vabim interesente, da se obračajo na mojo pisarno, ki jim bo v vseh navedenih poslih postregla z najboljšimi in najcenejšimi informacijami ter dala vse potrebne nasvete.

MILAN CIMERMAN, b. pis. ravnatelj

Salonit

ZA POKRIVANJE STREH

ZA OBLAGANJE STEN

ZA ELEKTRIČNE IZOLACIJE

CEVI ZA KANALIZACIJE

1